

Na osnovu člana 5. stav 1. Pravilnika o uvjetima i načinu rada Granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 45/09), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRIRUČNIK ZA RAD
GRANIČNE VETERINARSKJE INSPEKCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI /
PREGLED ŽIVIH ŽIVOTINJA

Član 1.
(Uvod)

- (1) Ovim Priručnikom utvrđuju se postupak i način rada graničnih veterinarskih inspektora, struktura i oprema graničnih veterinarskih inspektorskih prelaza, procedure i veterinarske kontrole, izdavanje dokumenata, odluke o pošiljkama, te ostali zadaci i aktivnosti koje provode granični veterinarski inspektori pri pregledu pošiljaka živih životinja u prometu preko granice Bosne i Hercegovine
- (2) Sve žive životinje koje se iz drugih zemalja uvoze u Bosnu i Hercegovinu, mogu direktno ući u zemlju isključivo kroz granični veterinarski inspektorski prelaz (u daljnjem tekstu: GVIP).
- (3) Veterinarske kontrole životinja koje iz drugih zemalja ulaze u Bosnu i Hercegovinu obavlja granični veterinarski inspektor (u daljnjem tekstu: GVI) u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu rada Granične veterinarske inspekcije Bosne i Hercegovine i propisima detaljno opisanim u ovom Priručniku.
- 4) Ovi propisi se ne primjenjuju na veterinarske preglede kućnih ljubimaca, osim kopitara, koji su u pratnji putnika i koriste se u nekomercijalne svrhe. Priručnik za rad Granične veterinarske inspekcije u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Priručnik) donosi se radi jednoobraznosti rada i postupanja GVI-a na graničnim prelazima.

Član 2.
(Žive životinje koje podliježu veterinarskoj kontroli)

- (1) Žive životinje koje podliježu pregledu na GVIP-u podrazumijevaju one navedene u prilogu 1. "Objedinjenom spisku roba koje podliježu pregledu od nadležnih inspeksijskih organa".
- (2) Ova lista uključuje carinske šifre (tarife) i ekvivalentne šifre za žive životinje.
- (3) Lista se usklađuje s carinskim organima i drugim službama na granici.
U svrhu uvoza iz drugih zemalja žive životinje spadaju u dvije osnovne kategorije:
- (4) **Žive životinje za koje je procedura uvoza harmonizirana:** životinje za čiji su uvoz važeći propisi određeni na nivou države, koje moraju:
 - a) biti iz zemlje koja je na listi zemalja za koje je BiH i/ili EU odobrila uvoz;
 - b) uz njih mora biti priložen veterinarski zdravstveni certifikat (obrazac naveden u skladu sa zakonodavstvom BiH).
- (5) **Žive životinje za koje procedura uvoza nije harmonizirana:** životinje za čiji uvoz važeći propisi nisu u potpunosti određeni na nivou BiH. Primjer su određene kategorije beskičmenjaka, reptila i životinja za zoološke vrtove. Kategorija životinja koja uključuje životinje koje nisu namijenjene za ishranu ili proizvodnju hrane (kao ni za zootehničku upotrebu), npr. glodari, vodozemci, reptili, akvarijske ribice, tropske ribice, ukrasne ptice, drugi beskičmenjaci itd.
Za ove kategorije primjenjuju se posebni propisi koje izdaje Ured.

Član 3. **(Struktura i objekti GVIP-a)**

(1) GVIP mora biti smješten u području carine, a da se pritom omogući izvršavanje drugih administrativnih poslova, uključujući i carinske poslove u vezi s uvozom, izvozom i provozom.

(2) Da bi dobio odobrenje države BiH da vrši kontrole, GVIP mora imati minimalno:

a) urede s potrebnom komunikacijskom opremom, uključujući telefon, faks-aparat, IS (informacioni sistem), kopir-mašinu, prostor za dokumentaciju i arhivu;

b) zajedničke prostorije (svlačionicu, toalet, tuš i lavaboe za pranje ruku), koje su na raspolaganju samo osoblju GVIP-a;

c) određenu pristupnu traku za prevoz živih životinja, tako da su životinje pošteđene nepotrebnog čekanja;

d) područje za utovar i istovar s različitih prevoznih sredstava;

e) dovoljno velike prostorije na raspolaganju osoblju odgovornom za izvršavanje veterinarskih pregleda, uključujući prostor za pregled životinja;

f) odgovarajuće prostorije za uzimanje i obradu uzoraka za rutinske preglede;

g) prostorije za hranjenje, pojenje i tretman životinja, s odgovarajućim prostorom, osvjetljenjem i ventilacijom za broj životinja koje će biti pregledane;

h) odvojene prostorije gdje se životinje mogu privremeno smjestiti dok se čekaju detaljniji klinički pregledi i testiranja. Ako su ove prostorije fizički odvojene i izgrađene na zadovoljavajući način, da bi se izbjeglo moguće širenje bolesti, uključujući i zračne agense, one se mogu koristiti kao karantin/preuzimanje;

i) dovoljan broj, u odnosu na broj životinja koje će proći kontrolu na GVIP-u, veterinarskog i pomoćnog osoblja posebno obučenog za izvršavanje pregleda pratećih dokumenata i kliničkih ispitivanja, koja su navedena u relevantnim poglavljima ovog Priručnika;

j) usluge specijalizirane laboratorije opremljene za vršenje posebnih testiranja na uzorcima uzetim na mjestu;

k) usluge preuzimanja koje se izvode u blizini prostorija i opreme za smještaj, hranjenje, pojenje, obrađivanje i, ukoliko se za to ukaže potreba, klanje životinja;

l) opremu i prostorije za čuvanje sredstava za čišćenje i dezinfekciju.

Ukoliko je odobreno da GVIP vrši i kontrolu porijekla životinja, potrebno je uspostaviti administrativni ured s opremom za komunikaciju (telefon, faks, IS i fotokopir), a dokumentacija i arhiva mogu biti zajedničke.

Izgradnja

(1) GVIP mora biti izgrađen tako da osigurava zadovoljavajući nivo higijene. Prostorije GVIP-a ili inspeksijskog mjesta predviđene za istovar, inspekciju, pojenje, hranjenje ili tretman životinja moraju imati:

a) zidove glatkih površina, kao i podove s adekvatnim odvodom, koje je lako čistiti i dezinficirati;

b) ispravan strop lak za održavanje/čišćenje, kada je to potrebno;

c) odgovarajući sistem za zaštitu od nepoželjnih životinja (ptica, štakora itd.);

d) adekvatno prirodno i električno osvjetljenje;

e) adekvatno snabdijevanje toplom i hladnom vodom u svim područjima inspekcije.

Tehnička oprema

(2) GVIP i centri za inspekciju moraju imati stalno raspoložive sljedeće stavke:

a) opremu (ili pristup istoj) za vaganje pošiljaka koje podliježu kontroli;

b) opremu za otvaranje i ispitivanje pošiljaka datih na ispitivanje;

c) opremu za čišćenje i dezinfekciju adekvatnu za potrebe mjesta i uskladištenu na adekvatan način ili efikasan i dokumentiran sistem čišćenja i dezinfekcije, koji provodi vanjski saradnik.

(3) U područjima inspekcije na raspolaganju moraju biti minimalno:

- a) radni sto s glatkom radnom pločom lakom za čišćenje i dezinfekciju;
- b) oprema za uzorkovanje (klijesta, makaze, vakutanere i sredstva za uzorkovanje životinja);
- c) stetoskop;
- d) mikroskop;
- e) klinički termometar;
- f) oprema za hvatanje;
- g) oprema za ograničavanje/kompresiju
- h) fiksatori;
- i) oprema za klanje u hitnim slučajevima
- j) sedativi;
- k) lijekovi za prvu pomoć i liječenje;
- l) lijekovi za eutanaziju;
- m) numerički pečati ili etikete, jasno označeni kako bi im se lako ušlo u trag;
- n) prostorije, sa mogućnošću kontrole temperature, za povremeno skladištenje uzoraka koji čekaju na laboratorijsku obradu.

Odgovarajući kontejneri za prevoz tih uzoraka moraju biti dostupni.

(4) Opći uvjeti za pretovar koji se vrši u neposrednoj blizini GVIP-a. Pretovaranje mora biti:

- a) pod stalnom kontrolom i odgovornosti službenog veterinarara;
- b) smješteno na sigurnoj udaljenosti od posjeda ili drugih mjesta na kojim su smještene životinje za koje se sumnja da su inficirane zaraznim bolestima;
- c) imati efikasan sistem kontrole, kako bi se osigurao adekvatan nadzor životinja.

(5) U slučaju da Ured smatra nepohodnom izgradnju karantina/mjesta za pretovaranje, potrebno je osigurati najmanje:

- a) opremu (pogodnu za čišćenje i dezinfekciju) za utovar i istovar s različitih vidova transporta, inspekciju, hranjenje, pojenje i obradu životinja, te adekvatan prostor, osvjetljenje i ventilaciju za životinje koje trebaju proći inspekciju;
- b) na raspolaganju dovoljno velike prostorije za osoblje odgovorno za provođenje veterinarskih kontrola, uključujući svlačionice, tuševe i toalete;
- c) odgovarajuće prostorije i opremu za uzimanje i obradu uzoraka za rutinske kontrole, navedene u Pravilniku;
- d) usluge pretovara, koje se izvode u blizini prostorija, i opremu za smještaj, hranjenje, pojenje, tretman i, ukoliko se za to ukaže potreba, klanje životinja;
- e) adekvatnu opremu koja omogućava brzu razmjenu informacija s ostalim GVIP-ovima i veterinarskim službama;
- f) opremu i sredstva za čišćenje i dezinfekciju.

(6) Također mora biti:

- a) pod stalnom kontrolom i odgovornosti službenog veterinarara;
- b) smješteno na sigurnoj udaljenosti od posjeda ili drugih mjesta na kojim su smještene životinje za koje se sumnja da su inficirane zaraznim bolestima, i imati efikasan sistem kontrole kako bi se osigurao adekvatan nadzor životinja.

Član 4.

(Procedure uvoza - tranzita)

Neophodno je osigurati da nijedna pošiljka živih životinja ne uđe u Bosnu i Hercegovinu, a da prethodno nije podvrgnuta veterinarskom pregledu u skladu s Pravilnikom, te da pošiljke ulaze u Bosnu i Hercegovinu samo kroz GVIP.

Član 5. **(Dozvola za uvoz - tranzit)**

(1) Prije uvoza ili tranzita živih životinja preko teritorije BiH, uvoznici ili svaka druga interesna strana moraju podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole za uvoz (u daljnjem tekstu: dozvola) - tranzit.

(2) Uvoznici moraju podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole za svaku zemlju i svaki tip životinja koje treba da se uvezu ili prođu kroz tranzitnu proceduru preko teritorije BiH. U dozvoli se mora naznačiti količina životinja (jedinica mjere) koja je dozvoljena za uvoz ili prelazak u toku naznačenog perioda važenja dozvole. Dozvola ističe kada je količina životinja navedena u izjavi uvezena ili je prošla kroz teritoriju BiH. U svakom slučaju, dozvola ističe 120 dana od datuma izdavanja nezavisno od količine životinja koja je uvezena ili koja je prošla kroz teritoriju BiH. Odstupanje od ove odredbe može odobriti Ured.

(3) Dozvola se izdaje najmanje u tri originalna primjerka. Jedan primjerak se zadržava u arhivi, drugi zadržava uvoznik, a treći se šalje GVI-u. Do realizacije veze između GVIP-a i carinarnica, uvoznik ili njegov ovlaštenu zastupnik carinarnici mora obezbijediti kopiju.

(4) Prilikom kontrole dozvole u razmatranje se uzima sljedeće:

- neizvršavanje uvjeta zakona koji uređuju uvoz životinja iz drugih zemalja;
- ozbiljno kršenje odredaba Zakona o zaštiti zdravlja ljudi i životinja ili dobrobiti životinja;
- neispunjava administrativnih uvjeta za posjedovanje dozvole;
- preduzimanje sanitarnih mjera, kako bi se spriječilo moguće širenje bolesti ili rizika koji ugrožavaju zdravlje;
- ostali mogući navodi koje izdaje Ured;
- dozvola može biti suspendirana ili oduzeta od strane Ureda.

(5) Dozvole moraju biti izrađene u skladu s Pravilnikom o uvjetima uvoza i provoza životinja, proizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova, stočne hrane i otpadaka životinjskog porijekla u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 52/09).

Član 6. **(Identifikacija i odabir pošiljaka)**

(1) Ured, GVI i svi ostali nadležni organi koji učestvuju u carinskim kontrolama, osiguravaju da nijedna pošiljka životinja iz drugih zemalja ne uđe u BiH, a da ne bude podvrgnuta odgovarajućoj veterinarskoj kontroli, te da sve pošiljke u BiH uđu samo kroz GVIP.

(2) GVI osigurava da su osobe odgovorne za pošiljku obavezne prije materijalne kontrole proslijediti podatke o pošiljci u pisanoj ili elektronskoj formi veterinarskom osoblju GVIP-a, tako što će popuniti prvi dio ZVUD-a ili dostaviti detaljan opis pošiljke, uključujući i pošiljke u tranzitnoj proceduri ili pretovaru koje bi trebalo da budu podvrgnute veterinarskoj kontroli.

(3) Da bi osigurali da sve životinje koje ulaze u BiH budu podvrgnute veterinarskim kontrolama, Ured i GVI svakog GVIP-a saraduju s drugim službama, kako bi prikupili sve raspoložive podatke u vezi s uvozom životinja. To se posebno odnosi na sljedeće:

- a) podatke dostupne carinskim službama;
- b) podatke o brodskim, željezničkim ili avionskim sadržajima tereta;
- c) druge izvore podataka dostupne cestovnim, željezničkim ili aerodromskim komercijalnim operatorima;
- d) pristup bazama podataka i integracija informacijsko-tehnoloških sistema.

(4) U skladu s Pravilnikom, GVI ima pristup i vrši inspekciju sadržaja tereta broda i aviona ili drugog dokumenta koji sadrži informacije o mogućem uvozu životinja željezničkim, cestovnim

ili vodenim putem. GVI kontrolira podudarnost tih podataka sa spomenutim izjavama i dokumentima.

(5) Uloga GVI je da :

- a) Prima informacije od carinskih, aerodromskih/lučkih/željezničkih organa, te špeditera ili državnih i privatnih uvoznih kompanija o pristizanju životinja na granice BiH.
- b) Prima informacije o pristizanju ili kretanju broda, aviona ili drugog vida transporta nezavisno od robe koja se prevozi, čak i ako je riječ o praznim sredstvima prevoza.
- c) Dnevno verificira podatke o listi sadržaja tereta i druge dokumente u vezi s uvozom, tranzitom ili pretovarom proizvoda životinjskog porijekla u BiH.
- d) Osigurava najavu svake pošiljke ili zahtjev za odgovarajuću proceduru koju provodi GVIP (kontrola).
- e) Osigurava da se pošiljke ne uskladište ili ostave na mjestu koje je pod nadležnošću GVIP-a bez prethodnog obavještenja.
- f) Po kontroli liste kopija tereta ili dokumenata o transportu, GVI može dokazati (prema zahtjevu) da je zadatak izvršen. Pri ovakvim kontrolama, GVI mora potpisati ili parafirati dokument i naznačiti datum kontrole.
- g) Verificirana ili primljena kopija liste sadržaja tereta ili dokumenata o transportu (u slučajevima željezničkih, cestovnih ili vodenih transporta) čuva se u GVIP-u 6 mjeseci.
- h) Da na osnovu slučajnog uzorka utvrdi da dijelovi pošiljke sadrže životinje koje se ne mogu svrstati u kategoriju uzorka roba koje služe za komercijalne svrhe, ali se mogu smatrati prometom životinja koje kao mogući izvor zaraze predstavljaju rizik za javno zdravlje ljudi i životinja (npr., specifične vrste vodenih životinja za opremanje akvarija, kornjače u kategoriji pošiljke privatnog poklona).
- i) Vidi i relevantna poglavlja odjeljka Proizvodi životinjskog porijekla.

Član 7.

(IS - informacioni sistem GVIP-a)

- (1) Rizici po zdravlje životinja su visoki ukoliko se u GVIP-u ne kontrolira zdravstveno stanje životinja koje se uvoze. Zbog toga je potrebno provoditi efikasan i striktan nadzor mogućih nelegalnih uvoza.
- (2) Ured osigurava da GVIP primi sve potrebne podatke o pošiljkama životinja koje se uvoze u BiH. Pritom se podrazumijeva i veza sa IS drugih organa koji su uključeni u procedure uvoza (carinskih, lučkih/aerodromskih/željezničkih).
- (3) Kako bi se obezbijedila sigurnost podataka i ubrzala razmjena informacija, informacioni sistemi bit će integrirani što je više moguće i onda kada je potrebno s onima koje koriste carinske službe i komercijalni operatori.
- (4) Ukoliko se takva veza uspostavi, primjenjivat će se operacije opisane u poglavlju Identifikacija i odabir pošiljaka.
- (5) U navedenom slučaju, GVI je dužan evidentirati kontrole identifikacije tereta (cargo sadržaja roba ili tereta) ili drugih dokumenata u vezi s uvozom životinja u BiH. Evidencija kontrola mora biti dostupna za internu upotrebu (interna revizija) ili moguću vanjsku upotrebu (vanjska revizija).
- (6) Evidencija kontrola može se vršiti tako da se čuva kopija prikupljenih podataka koji se jednom dnevno kontroliraju u IS (identifikacije tereta ili drugi dokumenti u vezi s mogućim uvozom robe), a potpisuje je odgovorni GVIP (tj. GVI).

Član 8. **(Obavijest o pošiljci)**

- (1) Najmanje 24 sata prije dolaska životinja na teritoriju BiH, osoba odgovorna za pošiljku o tome obavještava GVI-a GVIP-a na kojem životinje treba da budu pregledane, koristeći pritom Zajednički veterinarski dokument za ulaz (ZVUD) u skladu s Aneksom i) Pravilnika iz IS (informacioni sistem).
- (2) Vrijeme dolaska mora biti što je moguće preciznije navedeno, kako bi se omogućila brza kontrola i izbjegle poteškoće koje bi eventualno odgađanje izazvalo.
- (3) ZVUD se izdaje u skladu s općim propisima za certifikaciju navedenu u drugim relevantnim državnim ili međunarodnim zakonima.
- (4) ZVUD se izdaje u onoliko primjeraka i kopija koliko odredi Ured, da bi ispunio zahtjeve navedene u ovom Priručniku.
- (5) Osoba odgovorna za pošiljku popunjava prvi dio ZVUD-a i predaje ga veterinarskom osoblju GVIP-a.
- (6) Informacije navedene u ZVUD-u mogu se prethodno dostaviti putem telekomunikacionih sredstava ili drugih vidova prenošenja elektronskih podataka.
- (7) Ukoliko je tako i urađeno, podaci podneseni u elektronskoj formi su oni koje bi trebalo navesti u prvom dijelu ZVUD-a.
- (8) Službeni veterinar provjerava usklađenost između dozvole za uvoz, veterinarskog certifikata i podataka navedenih u obavještenju o pošiljci.
- (9) Potrebno je obratiti posebnu pažnju na rok važenja dozvole za uvoz i količinu životinja koja je već uvezena.
- (10) Na pozadini dozvole za uvoz koja se čuva u GVIP-u, potrebno je zaveći preostalu količinu životinja koja se može uvesti u BiH u skladu s relevantnom dozvolom.
- (11) Izrada, upotreba, predaja i arhiviranje ZVUD-a, opisanog u ovom Priručniku, mogu biti u elektronskoj formi.

Član 9. **(Veterinarske kontrole)**

- (1) GVI osigurava da se pod službenim nadzorom životinje direktno sprovedu do prostorija GVIP-a ili ukoliko je potrebno do karantina/centra za preuzimanje.
Životinje ne mogu napustiti prostor ili centar sve dok se ne obezbijede sljedeći dokazi:
 - a) Da su u ZVUD-u zavedene izvršene veterinarske kontrole na datim životinjama u skladu s odredbama Pravilnika, te da je GVI ocijenio rezultate tih kontrola zadovoljavajućim;
 - b) Da su troškovi veterinarskih kontrola plaćeni ili da je položen depozit koji pokriva troškove u vezi s veterinarskom kontrolom i nadzorom u skladu s Pravilnikom (uključujući troškove karantina, uništavanja ili klanja životinja);
 - c) Carinska služba ne odobrava dozvolu za slobodno kretanje na teritoriji BiH dok se ne dokaže da su ispunjeni svi zahtjevi navedeni u ovom poglavlju.
- (2) Ulazak u BiH zabranjuje se ukoliko kontrole pokažu da:
 - a) za određene vrste životinja koje nisu pokriven propisima za uvoz harmoniziranim na državnom nivou, koje dolaze s teritorije ili dijela teritorije zemlje koja nije uključena u listu izrađenu u skladu s državnim pravilima za datu vrstu životinja, te se na osnovu državne odluke zabranjuje uvoz;
 - b) životinje, osim onih navedenih u tački (a), ne ispunjavaju uvjete navedene u propisima koji su na snazi u BiH;

- c) životinje boluju ili se sumnja da boluju od zarazne bolesti ili od bolesti koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi i životinja, ili zbog drugog razloga koji proizlazi iz propisa koji su na snazi u BiH;
- d) da zemlja izvoznik nije ispunila uvjete propisa koji su na snazi u BiH;
- e) životinje nisu u stanju nastaviti putovanje;
- f) veterinarski certifikat ili prateća dokumentacija ne ispunjava uvjete uspostavljene na osnovu propisa koji su na snazi u BiH, ukoliko ti propisi nisu harmonizirani.

Član 10. **(Kontrola dokumentacije)**

(1) Bez obzira na carinsko odredište, svaka pošiljka životinja podvrgava se kontroli dokumentacije i identiteta od GVI-a u GVIP-u lociranom u BiH koji je odobren u te svrhe, kako bi se utvrdilo sljedeće:

- a) porijeklo;
- b) odredište, posebno u slučajevima tranzita ili aspektima trgovine životinjama koji nisu harmonizirani ili podliježu posebnim zahtjevima zasnovanim na Bh. propisima ili zakonodavstvu, a odnose se na zemlju odredišta;
- c) da podaci navedeni u certifikatu ili pratećoj dokumentaciji pružaju garancije koje se zahtijevaju na osnovu bh. propisa, a u slučaju trgovine životinjama koja nije harmonizirana, garancije koje se zahtijevaju na osnovu propisa koji su na snazi u BiH te onim primjenljivim u različitim slučajevima pokrivenim Pravilnikom.

(2) Kontrola dokumentacije podrazumijeva i kontrolu usklađenosti veterinarskog certifikata ili prateće dokumentacije sa prethodno dostavljenim podacima i pružanja garancija koje se zahtijevaju u skladu sa bh. propisima. Osoba odgovorna za pošiljku mora, prije ili u toku kontrole pošiljke, GVI-u dati na uvid sve certifikate, dokumentaciju ili, ukoliko je potrebno, dozvolu.

(3) GVI - utvrđuje podudarnost dozvole za uvoz i prateće dokumentacije. Potrebno je obratiti posebnu pažnju na porijeklo životinja, vrstu ili drugi podatak koji potvrđuje podudarnost s dozvolom.

(4) Na osnovu primljenih informacija, službeni veterinar provjerava bazu podataka u skladu s kompjuterizacijom veterinarskih uvoznih procedura (IS).

(5) Granični veterinarski inspektor - osigurava da se izvode sve aktivnosti na održavanju spomenute baze podataka.

(6) Svaka pošiljka (100% pošiljaka koje su najavljene za ulazak u BiH) podvrgava se kontroli dokumentacije bez obzira na obradu ili upotrebu odobrenu od carinskih organa, kako bi se ustanovilo sljedeće:

- da podaci navedeni u certifikatu ili dokumentaciji navedenoj u Pravilniku odgovaraju onim prethodno dostavljenim u skladu s članom 3. stav 3. Pravilnika;
- u slučaju uvoza, da podaci navedeni u certifikatima, dokumentaciji ili ostalim dokumentima pružaju tražene garancije.

(7) Certifikati priloženi uz pošiljku životinja koja dolazi iz drugih zemalja ili dokumenti o zdravlju životinja ili javnom zdravlju koji su priloženi uz pošiljku životinja moraju se podnijeti GVIP-u radi inspekcije i moraju zadovoljavati opće uvjete kako bi potvrdili sljedeće:

- za svaku pošiljku upotrebu za koju su životinje određene;
- da je certifikat ili dokument original i da nosi jedinstveni registracijski broj;
- certifikat mora biti izrađen na jeziku zemlje porijekla, na engleskom, na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u BiH;
- da se odnosi na zemlju ili dio zemlje za koju je odobren izvoz u BiH;
- da prikaz i sadržaj odgovaraju primjerku izrađenom za datu zemlju i vrstu životinja;

- da se sastoji od jednog lista papira;
- da je u potpunosti popunjen;
- certifikat mora biti otkucan ili napisan čitkim rukopisom;
- da se datum izdavanja certifikata odnosi na datum otpreme životinja prema BiH;
- da je izrađen za jednog primaoca;
- da je potpisan od službenog veterinara ili ukoliko je potrebno odgovarajućeg predstavnika nadležnog organa, te da je velikim štampanim slovima navedeno njegovo ime i pozicija, a ukoliko se zahtijeva, službeni pečat i potpis moraju se, od štampe certifikata, razlikovati u boji ili, ukoliko se radi o elektronskoj formi, potpis i pečat moraju biti izrađeni uz pomoć sigurnosnog sistema;
- da je dio 1 ZVUD-a ispravno popunjen i da dati podaci odgovaraju onim u drugim relevantnim službenim dokumentima koji su priloženi uz pošiljku;
- greške se moraju precrtati (upotreba korektora nije dozvoljena), a potpisati i ovjeriti pečatom ga mora ista osoba koja je potpisala i certifikat;
- da je u skladu s osnovnim principima certificiranja navedenim u ovom Priručniku.

(8) Dodatno, pri primjeni odredaba u vezi s dobrobiti životinja prilikom transporta, GVI mora provjeriti pisanu rutu i plan puta od vanjske granice do konačnog odredišta koje, ukoliko je potrebno, podnosi prevoznik. Pisana ruta i plan puta moraju biti napisani na jeziku zemlje porijekla, na engleskom i na jednom od jezika u službenoj upotrebi u BiH (GVI mora razumjeti šta se certificira).

(9) Faksirani ili fotokopirani primjerci certifikata ne smatraju se originalima.

(10) Ukoliko se uz pošiljku prilažu faksirani ili fotokopirani primjerci, potrebno je pojasniti uvozniku ili njegovom špediteru da pošiljka ne može ići dalje dok se ne priloži originalni certifikat.

(11) Dok se originalna dokumentacija ne priloži, privremeno je zabranjen uvoz, a životinje se moraju zadržati ili čuvati u objektima GVIP-a, ili posjedima koje pripadaju GVIP-u, kako je određeno i odobreno u skladu s relevantnim poglavljem.

(12) Vremenski rok za podnošenje originalnih dokumenata je jedan dan.

(13) Moguća odstupanja od datog roka moraju se službeno zahtijevati faksom ili e-mailom od Ureda, koji što je brže moguće daje jasna uputstva za proceduru koju je potrebno izvršiti.

(14) Prihvatljive su jedino sitne formalne greške, ako se odmah isprave. Ispravke se mogu prihvatiti samo onda kada ne podstiču nikakvu sumnju i kada GVI dobije garancije da se ne radi o prevari.

Kao primjer sitnih, formalnih grešaka možemo spomenuti:

- permutacije slova koje čine naziv ili adresu objekta porijekla (permutacije slova koje nastaju zbog kaligrafije rukopisa ili štamparskih grešaka);
- manje ispravke bez parafa osobe koja je potpisala certifikat (korektorom ili olovkom), koje nisu načinjene kod važnih informacija (npr., broj kamiona, broj avionskog teretnog lista itd.);
- izostavljanje nebitnih podataka;
- netačno ili nepotpuno popunjavanje obavijesti o pošiljci (carinska ili dr. šifra).

(15) U slučajevima kada su manje greške prihvaćene, a potom ispravljene, GVI mora provoditi detaljnije fizičke i kontrole identiteta, te uzeti uzorke, kako bi potvrdio podobnost pošiljke koja će se uvesti u BiH bez rizika po zdravlje ljudi i životinja.

O prihvaćanju dokumentacije s manjim greškama moraju se obavijestiti ostali GVIP-i, kako bi se provjerilo da li su se dešavale iste stvari sa sličnom dokumentacijom i istim porijeklom. Potrebno je prosljediti tu informaciju Uredu, kako bi se razmotrila mogućnost pisanja službenog zahtjeva za pružanje garancija nadležnim organima zemlje porijekla pošiljke.

(16) U ostalim slučajevima, ukoliko se ustanove određene neformalnosti prilikom kontrole dokumentacije, pošiljke ne mogu ući na teritoriju BiH. U takvim slučajevima izdaje se ZVUD,

u kojem se navode razlozi za otpremanje pošiljke, naplaćuje se naknada za izvršeni pregled (takse), a originalni dokumenti zemlje porijekla se proglašavaju nevažećim pečatom na kojem piše "ZABRANJEN UVOZ".

Kopija nevažećeg certifikata arhivira se u GVIP-u zajedno s pripadajućom dokumentacijom. (17) Originalni certifikat ZVUD/veterinarski dokument izdat nakon obavljene kontrole GVI-a prati pošiljku životinja do konačnog odredišta, dok se autentične kopije certifikata arhiviraju u GVIP-u najmanje tri godine.

Član 11. **(Kontrola identiteta)**

(1) Opće pravilo je da se sve fizičke i kontrole identiteta vrše u objektima inspekcije. Sve te kontrole vrše se na način kojim se izbjegava mogućnost širenja bolesti.

(2) Svaka pošiljka životinja (100% pošiljaka koje se prijavljuju za ulazak u BiH ili su u tranzitu kroz njenu teritoriju) podliježe kontroli identiteta, kako bi se utvrdilo da date životinje odgovaraju podacima navedenim u veterinarskim certifikatima ili dokumentima koji su priloženi uz certifikate.

(3) Potrebno je izvršiti i vizuelnu inspekciju pošiljke, kako bi se utvrdilo da identifikacije životinja ili oznaka identifikacije na pošiljci/kutijama odgovaraju podacima datim u dokumentima koji su priloženi uz pošiljku; ova procedura, između ostalog, podrazumijeva:

a) kod svih kontrola životinja potrebno je utvrditi da li identifikacijske markice odgovaraju onim u certifikatu ili dokumentu;

b) dodatno, za životinje koje se prevoze umotane ili zapakirane (npr., tropske ribe, reptili u kutijama), potrebno je provjeriti identifikacijske markice u skladu sa veterinarskim propisima;

c) ukoliko se zahtijeva, verificirati pečate plombe na sredstvima transporta;

d) potrebno je uporediti težinu pošiljke s onom navedenom u veterinarskom certifikatu, te, gdje je neophodno, izvagati cijelu pošiljku;

e) kontrola identiteta vrši se na svakoj pošiljci. U smislu odstupanja i ukoliko pošiljke sadrže veliki broj životinja, kontrola identiteta može se vršiti na 10% životinja u pošiljci, s minimum 10 životinja predstavnika provjerenih po pošiljci;

f) broj životinja koje su prošle kontrolu može se povećati i dostići ukupan broj datih životinja, ukoliko inicijalne kontrole nisu zadovoljavajuće.

(4) U smislu odstupanja od stava B, za životinje koje nisu pojedinačno obilježene u skladu s bh. ili međunarodnim propisima, kontrola identiteta mora podrazumijevati najmanje kontrolu broja paketa i/ili kontejnera, kako bi se verificirala vrsta životinja. Broj provjerenih paketa i/ili kontejnera može se povećati i dostići ukupan broj datih paketa i/ili kontejnera, ukoliko inicijalne kontrole nisu zadovoljavajuće. Kako bi se osigurala pravilna kontrola identiteta, sredstva transporta treba da budu otvorena.

(5) Da bi se vršile takve kontrole, kontejneri i druga spremišta u kojima se životinje prevoze, moraju biti otvoreni, kako bi se provjerili pečati plombe, službene markice i oznake. U slučaju da je pečat plombe slomljen, pošiljka se ponovo plombira, pečati u GVIP-u i unosi se novi broj pečata u ZVUD.

(6) U slučajevima kada istovar životinja nije striktno neophodan (npr., tropske ribe, reptili itd.), kontrola identiteta mora se vršiti na način koji osigurava ispravno i zadovoljavajuće verificiranje pošiljke.

(7) U slučajevima spomenutim u prethodnom stavu, da bi se provela propisna kontrola identiteta, pošiljka se mora istovariti ili načiniti prolaz unutar prevoznog sredstva, kako bi se omogućila reprezentativna kontrola životinja.

Član 12.
(Fizičke kontrole i klinički pregled)

(1) Fizičke kontrole i klinička ispitivanja podrazumijevaju kontrole životinja kako bi se utvrdilo zadovoljavaju li uvjete BiH i odgovaraju svrsi za koju su namijenjene, a koja je navedena u priloženom certifikatu ili dokumentu.

(2) GVI mora izvršiti fizički pregled životinja koje su prijavljene na GVIP-u. Nezavisno o vrsti životinja, potrebno je izvršiti sljedeće:

- kontrolu uvjeta i sredstava transporta, posebno nedostataka koji mogu uzrokovati povrede ili bolesti životinja ili njihovo širenje;
- kontrolu materijala korištenih za umotavanje, kako bi se ustanovila njihova usklađenost s propisima koji su na snazi u BiH;
- kontrolu usklađenosti vrste, starosti i, gdje je moguće, svrhe transporta i konačnog odredišta.

(3) Kontrole uključuju i:

- klinički pregled, kako bi se potvrdila podudarnost s podacima navedenim u priloženom certifikatu ili dokumentu koji potvrđuje da su životinje klinički zdrave;
- ukoliko se smatra potrebnim, laboratorijske analize se provode u skladu s propisima koji su na snazi u BiH;
- službene uzorke koji se ispituju i analiziraju što je prije moguće;
- potvrđivanje usklađenosti s minimalnim zahtjevima navedenim u propisima BiH ili međunarodnim propisima o zaštiti životinja u toku međunarodnog transporta.

(4) U svrhu budućih kontrola transporta i usklađenosti s dodatnim zahtjevima konačnog odredišta, GVI prosljeđuje sve potrebne informacije veterinarskim organima u mjestu odredišta putem sistema za razmjenu informacija (IS).

Kvalificirano osoblje koje je završilo posebnu obuku može pomagati službenom veterinaru prilikom ispunjavanja nekih od ovih zadataka.

(5) Međutim, GVI može, u smislu odstupanja, odlučiti da životinje koje ulaze u luku ili aerodrom u BiH kroz fizičku i kontrolu identiteta prođu u luci ili aerodromu odredišta ukoliko u toj luci ili aerodromu djeluje GVIP odobren u skladu s odredbama Pravilnika i da nastave put vodenim ili zračnim putem u istom prevoznom sredstvu.

U takvim slučajevima, služba koja vrši kontrolu dokumentacije, direktno ili kontaktirajući lokalnu veterinarsku službu putem sistema razmjene informacija (IS), obavještava GVI-a na GVIP-u odredišta da je pošiljka životinja prošla.

(6) GVI vrši fizički pregled živih papkara i kopitara, osiguravajući pritom da se takve životinje istovare u objekte GVIP-a u njegovom prisustvu.

(7) Klinički pregled se sastoji najmanje od sljedećeg:

- a) vizuelnog pregleda životinja, uključujući opću procjenu zdravstvenog stanja, sposobnosti kretanja, stanja kože i membrane i svake pojave abnormalnosti;
- b) pregleda disajnih i probavnih sistema;
- c) nasumičnog mjerenja temperature tijela. Mjerenje temperature nije potrebno ukoliko se ne uoče abnormalnosti navedene u tačkama 1. ili 2.;
- d) palpacija se vrši samo ako se uoče abnormalnosti navedene u tačkama 1., 2. ili 3.

(8) Klinički pregled sastoji se od vizuelnog pregleda svih životinja. Kada su u pitanju životinje namijenjene za razmnožavanje ili proizvodnju, klinički pregled se vrši na najmanje 10% životinja ili na minimum 10 životinja koje su odabrane za tipične predstavnike cijele pošiljke.

(9) Ukoliko pošiljke sadrže manje od 10 životinja, pregledi se vrše na svim životinjama.

Kada su u pitanju životinje namijenjene za klanje, klinički pregled se vrši na najmanje 5% životinja ili na minimum 5 životinja koje su odabrane za tipične predstavnike cijele pošiljke.

(10) Ukoliko pošiljke sadrže manje od 5 životinja, pregledi se vrše na svim životinjama.

- (11) Broj životinja koje su prošle kontrolu može se povećati i dostići ukupan broj datih životinja, ukoliko inicijalne kontrole nisu zadovoljavajuće.
- (12) Potpuni klinički pregled provodi se na papkarima i kopitarima u slučajevima sumnje ili kada stanje životinja to zahtijeva.
- (13) Potpuni klinički pregled podrazumijeva vizuelni pregled, uključujući opću procjenu zdravstvenog stanja, kretanja, kože i membrane i pojave određenih abnormalnosti, te pregled disajnog i probavnog sistema. Mjerenje temperature tijela i palpacija se vrše ukoliko se uoče abnormalnosti.
- (14) Ispitivanje se vrši na najmanje 10% životinja (minimum 10 životinja) iz pošiljke životinja namijenjenih za razmnožavanje/proizvodnju ili na najmanje 5% životinja (minimum 5 životinja) iz pošiljke životinja namijenjenih za klanje. Odabrane životinje moraju biti tipični predstavnici pošiljke.
- (15) Pojedinačnom kliničkom ispitivanju ne podliježu sljedeće životinje:
- a) perad,
 - b) ptice,
 - c) vodene životinje, uključujući žive ribe,
 - d) glodari,
 - e) porodica zečeva,
 - f) bube i ostali insekti,
 - g) reptili i vodozemci,
 - h) ostali beskičmenjaci,
 - i) određene zoološke i cirkuske životinje, uključujući dvopapkare i kopitare, za koje se smatra da ne predstavljaju opasnost,
 - j) krznene životinje.
- (16) Za sve navedene životinje, klinički pregled sastoji se od kontrole zdravstvenog stanja i ponašanja cijele grupe ili reprezentativnog broja životinja.
- (17) Broj pregledanih životinja se povećava ukoliko početne kontrole nisu zadovoljavajuće. Ako navedene kontrole ukazu na anomalije, provode se rigoroznija ispitivanja, uključujući, ukoliko je potrebno, i uzorkovanje.
- (18) Žive ribe, rakovi i mekušci, i životinje namijenjene za naučnoistraživačke centre, moraju imati certificirano zdravstveno stanje, moraju se držati u kontejnerima zapečaćenim u kontroliranim okolinskim uvjetima, dok se uzorkovanje vrši kada postoji sumnja o mogućem riziku zbog vrste ili porijekla životinje ili ako se ukažu druge nepravilnosti.
- (19) Pored detaljno opisanog kliničkog ispitivanja, mora se izvršiti procjena sposobnosti životinje da nastavi put.
- (20) Prilikom ove procjene u obzir se uzima dužina već pređenog puta, te hranjenje, pojenje i odmaranje u toku tog dijela transporta. U obzir se uzima i dužina preostalog puta, planirano hranjenje, pojenje i odmaranje u toku tog dijela transporta.
- (21) Vršiti se i kontrola sredstava transporta prilikom koje se utvrđuje da li se poštuju odredbe propisa koji su na snazi u BiH ili međunarodne legislative u vezi s dobrobiti životinja.
- (22) Sve troškove nastale primjenom ovog Poglavlja snosi pošiljalac, primalac ili njihov predstavnik, bez naknade troškova.

Član 13. (Laboratorijska analiza)

- (1) Za laboratorijsko testiranje životinja primjenjuju se sljedeći propisi:
- (2) GVI mora uključiti pošiljke namijenjene za uvoz u monitoring-plan s ciljem praćenja poštivanja propisa koji su na snazi u BiH, a posebno otkrivanja bolesti, patogenih organizama ili drugih supstanci opasnih po ljude, životinje ili okolicu.

(3) Ovi monitoring-planovi moraju se zasnivati na prirodi životinja i riziku koji predstavljaju, uzimajući u obzir sve relevantne parametre kao što su učestalost i broj ulaznih pošiljaka, te rezultate prethodnih monitoringa.

(4) U svim slučajevima, potrebno je provjeriti ZVUD priložen uz pošiljku i obavijestiti veterinarsku službu na mjestu odredišta u skladu s IS-om.

(5) Izvršeno uzorkovanje za laboratorijsku analizu treba naznačiti u registru uvoza. Rezultat analize također se zavodi u registar. Kopija rezultata šalje se Uredu; Ured se konsultira samo u slučaju nepovoljnog rezultata.

(6) U slučajevima kada se laboratorijski testovi vrše na osnovu sumnje na neregularnost, raspoloživih informacija ili prethodne obavijesti od sistema za hitno uzbunjivanje Evropske unije ili zaštitnih mjera i kada se testiranje vrši na materiju ili patogeni agens koji predstavlja neposredni rizik po zdravlje životinja i ljudi, GVI koji je odgovoran za GVIP i koji je izvršio testiranje, mora zadržati pošiljku sve dok se ne prime zadovoljavajući rezultati laboratorijskih testova.

(7) U međuvremenu, pošiljka ostaje pod službenom kontrolom i odgovornošću GVI-a ili imenovanog službenika u GVIP-u koji je obavio veterinarske kontrole.

(8) Svaki GVI mjesečno obavještava Ured o povoljnim i nepovoljnim rezultatima laboratorijskih testiranja, koja su izvršena u graničnim inspeksijskim mjestima.

(9) Uzorci se šalju u odobrenu laboratoriju, kako bi se provjerila podudarnost s uvjetima u vezi s veterinarskim certifikatom.

(10) Za svaku uzorkovanu životinju, bilježe se sljedeći podaci:

a) referentni broj veterinarskog certifikata i serijski broj pošiljke izdan u GVIP-u,

b) identifikacioni broj životinje,

c) traženi laboratorijski testovi,

d) rezultati testiranja i dalje akcije,

e) kompletna adresa konačnog odredišta pošiljke.

(11) Rezultati kontrola zajedno sa spomenutim podacima, prenose se Uredu rutinski svakog mjeseca ili odmah po pregledu, faksom u slučaju pozitivnih rezultata ili ukoliko je to opravdano.

U slučaju pozitivnih rezultata uzorkovanja, potrebno je što je prije moguće poslati kopiju veterinarskog certifikata Uredu.

Član 14.

(Dodatne kontrole u slučaju sumnje)

(1) Prema odredbama Pravilnika, a ukoliko GVI sumnja da se ne radi u skladu s veterinarskim propisima, ili se u pitanje dovede:

a) identitet ili stvarno odredište životinja;

b) podudarnost životinja s garancijama propisanim zakonom za tu vrstu;

c) podudarnost s garancijama za zdravlje ljudi i životinja prema propisima koji su na snazi u BIH;

d) vrše se kontrole koje veterinar smatra neophodnim, kako bi potvrdio ili opovrgnuo sumnju.

(2) Pregledane životinje ostaju pod nadzorom GVI-a do rezultata izvršenih analiza.

(3) Ako se sumnje potvrde, kontrole životinja istog porijekla moraju se intenzivirati u skladu s članom 27.

(4) Prema Pravilniku i preostalim odredbama ovog Priručnika, a u slučajevima sumnje na nepoštivanje zakona ili ako se u pitanje dovodi identitet životinja, GVI vrši dodatne kontrole koje smatra neophodnim.

(5) Ukoliko je zaključen bilateralni sporazum s drugom zemljom, na recipročnoj osnovi i prema specifičnim odredbama i kontrolama koje se vrše da bi se ustanovilo poštivanje zahtjeva u vezi

s dobrobiti životinja u toku prevoza, a posebno na osnovu rezultata izvršenih kontrola, u određenim uvjetima rjeđe se provode kontrole identiteta i/ili fizičke kontrole.

(6) Ured, prilikom odobravanja odstupanja ove prirode, u obzir uzima sljedeće:

- a) garancije date zemlje u vezi s usklađenosti s državnim i međunarodnim zahtjevima;
- b) zdravstveno stanje životinja iz date zemlje;
- c) podatke o zdravstvenom stanju u datoj zemlji;
- d) prirodu mjera monitoringa i suzbijanja bolesti u datoj zemlji;
- e) strukturu i ovlaštenja veterinarske službe;
- f) pravila o odobravanju upotrebe određenih supstanci i usklađenost sa zahtjevima navedenim u zakonima u vezi s reziduom;
- g) rezultati državnih ili međunarodnih inspekcija;
- h) rezultati izvršenih kontrola uvoza.

Član 15.

(Uzorkovanje živih životinja za laboratorijsku analizu)

(1) Uzorci uzeti kao dio fizičke kontrole i oni uzeti pod sumnjom da pošiljka može predstavljati rizik za javno ili životinjsko zdravlje, šalju se bez odgađanja na analizu u laboratorije odobrene od Ureda.

(2) Uzorkovanje se vrši kako bi se provjerila usklađenost sa zdravstvenim zahtjevima navedenim u pratećem veterinarskom certifikatu.

a) Najmanje 3% pošiljaka mjesečno se podvrgava serološkom uzorkovanju.

b) Najmanje 10% ili minimum četiri životinje unutar pošiljke podvrgavaju se uzorkovanju. Ukoliko se ukažu problemi, taj procent se mora povećati.

c) GVI može uzeti i ostale uzorke.

Modaliteti uzorkovanja:

(1) Za svaki uzorak, dovoljna i reprezentativna količina biološkog tkiva (npr., krvi u skladu s tipologijom i tipom traženog testa) mora biti uzeta na higijenski način.

(2) GVI tromjesečno priprema monitoring-plan, uzimajući u obzir rezultate prethodnih testova i godišnji plan koji je izradio Ured. Prilikom pripreme tromjesečnog monitoring-plana za laboratorijsko testiranje u obzir se uzimaju moguće sigurnosne odluke, informacije primljene od drugih GVIP-ova koje su proslijeđene.

(3) Pripremljeni uzorci moraju se arhivirati na ispravan način, a kada je potrebno obezbijediti i odgovarajuću temperaturu.

(4) Svaki zapakirani uzorak mora biti označen i zapečaćen od GVI-a, da bi se izbjeglo propuštanje tekućine ili zamjena samog uzorka.

(5) Oznaka mora nositi najmanje:

a) Progresivni broj uzorka u registru GVIP-a;

b) Broj ZVUD-a koji se treba izdati u skladu s procedurom navedenom u Priručniku;

c) Tipologiju/vrstu životinje;

d) Identifikacijski broj životinje;

e) Ime osobe odgovorne za pošiljku;

f) Pečat GVIP-a koji zahtijeva laboratorijske testove;

g) Ime, pečat i potpis GVI-a i paraf osobe odgovorne za pošiljku.

(6) Osoba odgovorna za pošiljku ima pravo da prisustvuje proceduri uzorkovanja, kako bi se uvjerila u ispravnu pripremu.

(7) Sve troškove laboratorijskih usluga snosi osoba odgovorna za pošiljku.

(8) Obrazac zahtjeva za laboratorijske testove naveden je u Aneksu 3. Isti treba biti popunjen, potpisan i ovjeren pečatom od GVI-a, a potom se šalje u laboratoriju koja prijem zavodi s datumom i potpisom.

Član 16.
(Zajednički veterinarski ulazni dokument (ZVUD))

(1) Po provođenju veterinarskih kontrola sa zadovoljavajućim rezultatima i urednom plaćanju taksi, GVI izdaje propisno popunjen i potpisan certifikat ZVUD za datu pošiljku životinja, potvrđujući time i rezultate kontrola, te navodi u ZVUD-u koje su kontrole izvršene.

ZVUD se prilaže uz pošiljku:

- dok je pošiljka pod carinskim nadzorom,
- u slučaju uvoza, do prve institucije, centra ili organizacije odredišta.

Ako je pošiljka podijeljena, odredbe iz stavova 1. i 2. primjenjuju se na svaki dio.

U svakom slučaju, podjela pošiljke živih životinja odobrava se nakon što je pošiljka prošla veterinarsku kontrolu na osnovu koje je potvrđeno da ista zadovoljava zahtjeve navedene u relevantnim bh. propisima, i nakon što je za nju izdat ZVUD.

GVI je jedina osoba ovlaštena da potpiše kompletiran dokument.

Nadležni organi (carina, granična policija), po izdavanju ZVUD-a, mogu dozvoliti puštanje pošiljke na teritoriju BiH.

Slijede detaljna uputstva za popunjavanje ZVUD-a od uvoznika i GVI-a.

Opća uputstva: Popunite certifikat velikim štampanim slovima. Ukoliko postoji opcija da se kvadrat prekriži, potrebno je jasno precrtati ili prekrižiti cijeli označeni kvadrat.

Ovaj certifikat se popunjava za sve pošiljke koje se prikazuju na GVIP-u, bilo da se radi o pošiljkama koje ispunjavaju uvjete u skadu s propisima BiH, i idu u slobodni promet, pošiljkama koje podliježu kanaliziranju ili izvozu ili pošiljkama koje ne ispunjavaju domaće standarde, a namijenjene su za pretovar ili tranzit. Kanaliziranje se odnosi na pošiljke prihvaćene pod uvjetima navedenim u članu 27. Priručnika, ali koje ostaju pod veterinarskom kontrolom sve dok ne dođu do određene destinacije.

ISO šifre, ukoliko su naznačene, odnose se na međunarodnu standardnu troslovnju šifru za svaku zemlju.

Smjernice se mogu odštampati i distribuirati nezavisno od certifikata.

Uputstvo za popunjavanje prve stranice ZVUD-a

Ovaj dio popunjava uvoznik ili osoba odgovorna za pošiljku. Uvoznik kroz sistem za najavu pošiljaka popunjava prvu stranu ZVUD obrasca za životinje prema uputstvu za popunjavanje ZVUD-a, te ga štampa u 3 primjerka, koja ovjerena i potpisana u papirnoj formi dostavlja na GVIP.

Potrebno je dostaviti obavijest o pošiljci najmanje jedan radni dan prije dolaska životinja na bh. teritoriju.

Da bi dobili prava pristupa sistemu za najavu pošiljaka, uvoznici ili predstavnici uvoznika treba da podnesu zahtjev za dobijanje prava pristupa (zahtjev je dat u prilogu), te sudsku registraciju i kopiju lične karte odgovorne osobe.

Napomene i objašnjenja za popunjavanje prikazani su pored relevantnog broja kvadrata.

Dio 1.

Kvadrat 1. PO[ILJALAC/IZVOZNIK: Unijeti naziv komercijalne organizacije koja šalje pošiljku (drugo zemlji).

Kvadrat 2. REFERENTNI BROJ ZVUD-a, GVIP I BROJ RJE[ENJA ZA UVOZ: Referentni broj ZVUD-a je jedinstveni referentni broj unijet od GVIP-a koji izdaje certifikat/dokument (naveden u kvadratu 25). GVP se odnosi na prelaz na kome je pošiljka najavljena. Broj rješenja po kome se uvozi odnosi se na broj dozvole po kojoj se vrši uvoz.

Kvadrat 3. PRIMALAC: Pokazuje adresu osobe ili komercijalne kompanije navedene u certifikatu druge zemlje. Obavezno navesti ove detalje.

Kvadrat 4. OSOBA ODGOVORNA ZA PO[ILJKU (uključujući njihovog agenta ili osobu koja najavljuje pošiljku): Odnosi se na osobu odgovornu za pošiljku kada se ona predstavlja

GVIP-u, koja, u ime uvoznika, daje sve potrebne izjave veterinarskim službama: navedite ime i adresu. Ova osoba je dužna obavijestiti GVIP u skladu s odlukama.

Kvadrat 5. ZEMLJA PORIJEKLA: Podrazumijeva zemlju u kojoj su životinje provele nužni period (tri mjeseca za stoku, svinje, ovce, koze i kopitare namijenjene za klanje, uzgajanje ili skladištenje ili registrirane kopitare i perad; šest mjeseci za uzgajanje i skladištenje stoke i svinja; tovljenje ovaca i koza). U slučaju ponovnog uvoza konja termin "zemlja porijekla" podrazumijeva zemlju iz koje su otpremljeni.

Kvadrat 6. REGIJA u kojoj su životinje provele period određen za tu zemlju. Ovaj zahtjev se odnosi na one zemlje koje su podijeljene u regije i za koje je odobren uvoz samo za pojedine dijelove te zemlje. Regionalne šifre su navedene u relevantnim propisima.

Kvadrat 7. UVOZNIK: Sjedište uvoznika ne mora biti na istom mjestu kao i GVIP-a: navesti ime i adresu. Ukoliko su uvoznik i osoba odgovorna za pošiljku ista osoba, navesti "vidi kvadrat 4".

Kvadrat 8. MJESTO ODREĐIŠTA: mjesto na kojem će životinje biti istovarene (npr., ne računajući etape transporta) i smještene u skladu s važećim propisima. Potrebno je navesti ime, zemlju, adresu i poštanski broj. Ukoliko je mjesto odredišta isto kao i lokacija primaoca, navedite ime i adresu i "vidi kvadrat 3".

Kvadrat 9. Naznačite DATUM I VRIJEME kada se očekuje da će pošiljka stići na GVIP. Uvoznici ili njihovi predstavnici su dužni, jedan radni dan prije dolaska pošiljke, obavijestiti veterinarsko osoblje GVIP-a o mjestu na kojem će životinje biti predstavljene, navodeći broj, prirodu i očekivano vrijeme dolaska.

Kvadrat 10. VETERINARSKI CERTIFIKAT/DOKUMENT: DATUM IZDAVANJA: datum potpisivanja certifikata/dokumenta od službenog veterinara ili nadležnog organa. **BROJ:** navedite jedinstveni službeni broj u certifikatu. **PROIZVOĐAČ:** navesti proizvođača. **PRATEĆI DOKUMENTI:** ovo se uglavnom odnosi na određene vrste konja (pasoš za konje), zootehničke dokumente ili CITES dozvole.

Kvadrat 11. Navedite detalje o sredstvu transporta po dolasku: Vid Transporta (zračni, vodeni, željeznički i drumski). **IDENTIFIKACIJA SREDSTVA TRANSPORTA:** za zračni transport, broj avionskog teretnog lista; za vodeni transport, broj broda, za željeznički transport, broj voza ili vagona i za drumski transport registracijski broj vozila ili broj prikolice ukoliko se ona koristi.

KOMERCIJALNI REFERENTNI DOKUMENT: broj računa za avionske usluge, broj tovara ili komercijalni broj voza ili cestovnog prevoznog sredstva.

Kvadrat 12. VRSTE: navedite vrstu životinje, te ukupnu težinu životinja.

Kvadrat 13. [IFRA CN: Navedite minimalno prve četiri znamenke relevantne kombinirane nomenklature (CN).

Kvadrat 14. TEŽINA U KG: Težina u kilogramima mora biti ista kao i ona navedena u veterinarskom certifikatu ili drugim dokumentima.

Kvadrat 15. BROJ ŽIVOTINJA: navedite broj životinja u pošiljci.

Kvadrat 16. ŽIVOTINJE ATESTIRANE ZA: kako je navedeno u certifikatu i u skladu s uspostavljenim propisima.

Kvadrat 17. Navedite identifikacijske brojeve pečata i kontejnera.

Kvadrat 18. ZA IZVOZ: Koristiti kod izvoza, pri čemu se bira o kakvom izvozu se radi i u koju zemlju se izvozi.

Kvadrat 19. ZA PROVOZ: označava prelaz životinja iz jedne zemlje kroz EU/EEA u drugu zemlju. Navesti zemlju odredišta i GVIP izlaza, tj. naziv GVIP-a iz kojeg životinje napuštaju teritoriju BiH.

Kvadrat 20. ZA UVOZ ILI PRIVREMENI PRIHVAT: Koristi se kod konačnog uvoza ili ponovnog ulazaka samo za konje registrirane za trke, takmičenja ili kulturne događaje nakon privremenog izvoza.

Privremeni prihvata se primjenjuje samo za registrirane konje na period od maksimalno 90 dana, pri čemu se navode mjesto i datum napuštanja BiH.

Kvadrat 21. ZEMLJE ČLANICE: Dodatni podaci: navedite naziv(e) država zemalja članica EU ili EEA, neovisno o odredištu: uvoz u ili tranzit kroz drugu zemlju. Ovaj kvadrat se trenutno ne koristi u BiH, ali iz navedenih razloga uključen je u ovaj obrazac.

Kvadrat 22. SREDSTVA TRANSPORTA: navedite sredstva transporta koja će se koristiti nakon što je pošiljka prošla kontrolu na GVIP-u i detalje.

Termin "Ostali" označava sredstva transporta koja se odnose na dobrobit životinja tokom transporta.

Kvadrat 23. PREVOZNIK: u skladu s pravilima u vezi s dobrobiti životinja, navesti broj odobrenja za datog prevoznika, a u slučaju zračnog transporta provjeriti da li je kompanija član I.A.T.A.

Kvadrat 24. PLAN PUTA: ustanovite da li je plan puta priložen uz pošiljku u skladu sa zahtjevima propisa koji su na snazi u BiH.

Kvadrat 25. POTPIS: Obavezuje potpisnika da prihvati nazad pošiljke odbijene od druge zemlje.

Uputstvo za popunjavanje druge strane ZVUD-a

Ovaj dio popunjava samo GVI.

Dio 2.

Kvadrat 26. KONTROLA DOKUMENTACIJE: Obavlja se za sve pošiljke. Podrazumijeva i kontrolu usklađenosti s dodatnim garancijama za neke zemlje članice EU. Ovaj kvadrat se odnosi i na usklađenost s nacionalnim uvjetima nezavisno od konačnog odredišta. Uvoznik ili njegov predstavnik podnose dokumentaciju potrebnu za ovu kontrolu. Neusklađenost s dodatnim garancijama ili propisima koji su na snazi u BiH.

Kvadrat 27. Odnosi se na jedinstveni referentni broj u GVIP-u koji je izdao certifikat (vidi kvadrat 2).

Kvadrat 28. KONTROLA IDENTITETA: uporedite s originalnim certifikatima i dokumentima,

ODSTUPANJE: označite kvadrat ukoliko su životinje prebačene iz jednog GVIP-a u drugi, a nisu prošle kontrolu identiteta.

Kvadrat 29. FIZIČKE KONTROLE: odnose se na rezultate izvršenog kliničkog ispitivanja stope mortaliteta i raširenosti bolesti u pošiljci.

ODSTUPANJE: ovaj kvadrat se popunjava ukoliko se životinje prevoze iz jednog GVIP-a do drugog bez podvrgavanja fizičkom pregledu.

Koristi se i za vrste životinja navedene u poglavlju 2.1, koje prolaze kroz GVIP koji nije njihovo konačno odredište i za koje se fizički pregledi moraju vršiti na mjestu konačnog odredišta.

Kvadrat 30. LABORATORIJSKO TESTIRANJE:

Obilježiti da li je potrebno uzimanje uzoraka i ako jeste, gdje se uzorci uzimaju.

Kvadrat 31. KONTROLA DOBROBITI: opisati uvjete prilikom transporta i stanje životinja po dolasku.

ODSTUPANJE: označite kvadrat ukoliko se životinje prevoze iz jednog GVIP-a u drugi i neće proći kroz relevantnu kontrolu.

Kvadrat 32. UTJECAJ TRANSPORTA NA ŽIVOTINJU: navedite koliko je životinja u toku transporta uginulo, koliko njih nije sposobno nastaviti putovanje, koliko ih se okotilo ili pobacilo. U slučajevima velikih pošiljaka (dan stari pilići, ribe, mekušci, itd.) navesti procijenjen broj uginulih i životinja koje nisu sposobne putovati.

Kvadrat 33. PRIHVATLJIVE ZA IZVOZ: popunite ako je prihvatljivo za izvoz, kao što je definirano u kvadratu 18.

Kvadrat 34. PRIHVATLJIVO ZA PROVOZNU PROCEDURU: popuniti ako je prihvatljivo za tranzit, kao što je definirano u kvadratu 19.

Kvadrat 35. PRIHVATLJIVO ZA KONAČAN UVOZ: popuniti i naznačiti da li se životinje šalju na kontrolirano odredište (klaonice, službeno odobreno tijelo ili karantin, kao što je definirano u kvadratu 16) kojem je odobren uvoz po posebnim uvjetima.

Kvadrat 36. PRIHVATLJIVO ZA PRIVREMENI PRIHVAT: ovaj kvadrat se primenjuje samo na registrirane konje. Za njih je odobreno da ostanu na teritoriji BiH do datuma naznačenog u kvadratu 20, a taj period ne može biti duži od 90 dana.

Kvadrat 37. RAZLOZI ZA ODBIJANJE: popunite i naznačite relevantne podatke. Označite odgovarajući kvadrat.

Nepostojanje certifikata ili nevažeći certifikat: odnosi se na dozvole za uvoz ili dokumente za tranzit u skladu sa zahtjevima BiH ili drugih zemalja.

Kvadrat 38. NEPRIHVATLJIV: ovaj kvadrat se koristi za pošiljke koje ne odgovaraju ili za koje se sumnja da ne ispunjavaju uvjete propisane propisa koji su na snazi u BiH.

Ukoliko je uvoz odbijen, potrebno je jasno navesti proceduru koju je neophodno izvršiti.

Termin "Klanje" označava da se meso životinja ubijenih na taj način može, ukoliko prođe inspekciju, koristiti za ljudsku upotrebu. "Eutanazija" označava uništavanje ili eliminaciju životinja čije se meso ne može koristiti za ljudsku upotrebu.

Kvadrat 39. PODACI O KONTROLIRANIM ODREDIŠTIMA: unesite broj odobrenja i adresu, uključujući poštanske brojeve svih odredišta u kojima se zahtijeva dodatna veterinarska kontrola. Ovo se primjenjuje na kvadrate 35, 36 i 38. U kvadratu 36 navedite adresu samo prve ustanove. Za osjetljiva tijela koja moraju ostati anonimna, navedite dodijeljeni broj, ali ne i adresu.

Kvadrat 40. PONOVO ZAPEČAJENE POŠILJKE: koristite ovaj kvadrat kada je originalni i zavedeni pečat uništen prilikom otvaranja pošiljke. Potrebno je izraditi i čuvati sveobuhvatnu listu pečata korištenih u ovu svrhu.

Kvadrat 41. Službeni pečat GVIP-a.

Kvadrat 42. Potpis službenog veterinara.

Kvadrat 43. Kvadrat se koristi ako je zbog tehničke nemogućnosti izdavanja ZVUD-a izdat GVI-1 zapisnik, prilikom popunjavanja u sistem upisati seriski broj GVI-1 zapisnika.

Dio 3.

Kontrola: ovaj dio popunjava GVI ili drugi organ kontroliranog odredišta (GVIP, odobreno tijelo i lokalna veterinarska jedinica).

Kvadrat 44. DETALJI PONOVOG SLANJA POŠILJKE: GVIP je dužan navesti vid korištenog transporta, identifikacijske podatke, te zemlju i datum ponovnog slanja čime ovi podaci postaju javni.

Kvadrat 45. NASTAVAK: ovaj dio i relevantni dijelovi dokumenta popunjavaju se ukoliko se radi o životinjama navedenim u poglavlju 2.1, koje prolaze kroz GVIP koje nije njihovo konačno odredište i za koje se fizičke kontrole ne vrše na ulazu. Ovaj dio popunjava GVIP na izlazu u slučajevima tranzita iz jedne zemlje u drugu kao i veterinarske službe ili lokalne veterinarske jedinice u slučaju nedolaska očekivanih životinja ili ako dokumenti priloženi uz pošiljku ne odgovaraju dokumentaciji u smislu količine i kvaliteta.

Kvadrat 46. Vidi kvadrat 42.

Član 17. **(Izdavanje ZVUD-a)**

(1) Po izvršenju veterinarskih pregleda navedenih u pravilnicima, GVI odgovoran za GVIP, popunjava Dio 2. ZVUD-a.

(2) ZVUD potpisuje službeni veterinar ili drugi veterinar koji radi pod nadzorom GVI-a, kako bi se dala veterinarska dozvola pošiljci.

(3) Originalni primjerak potpunog i potpisanog ZVUD-a za pošiljke za koje je izdata veterinarska dozvola sastoji se od tri kopije.

(4) Službeni veterinar ili osoba odgovorna za pošiljku obavještava carinske organe datog GVIP-a o veterinarskom odobrenju za pošiljku u skladu s procedurom navedenom u stavu (1), podnoseći originalni primjerak ili prosljeđujući isti putem elektronskih sredstava.

(5) Ukoliko pošiljka zadovoljava uvjete u vezi s uvozom, GVI izdaje datoj osobi certifikat (ZVUD) u kojem, na osnovu veterinarskih pregleda izvršenih u GVIP-u, izjavljuje da pošiljka zadovoljava te uvjete:

a) GVI zadržava jedan primjerak ZVUD-a;

b) GVI predaje primjerak ZVUD-a osobi odgovornoj za pošiljku.

Po dobijanju carinskog odobrenja, originalni primjerak ZVUD-a prati životinje do mjesta odredišta.

(6) Ukoliko se radi o vrsti životinja za koje su propisi za uvoz harmonizirani na nivou države, a koje se ne mogu pustiti u slobodan promet na bh. tržištu, GVI će, prema određenim zahtjevima koji se primjenjuju na registrirane kopitare i prateći dokument - obezbijediti datoj osobi kopiju, ili ukoliko je pošiljka podijeljena, nekoliko autentičnih kopija originalnog primjera certifikata (ZVUD), period važenja takve kopije ne smije biti duži od 10 dana.

(7) GVI zadržava originalni primjerak veterinarskog certifikata ili veterinarskih dokumenata koji se prilažu uz pošiljku, kao i primjerak ZVUD-a.

(8) Za svaku pošiljku zavode se sljedeći podaci u protokol GVIP-a i čuvaju u GVIP-u:

a) serijski broj certifikata ZVUD-a koji je u GVIP-u dat pošiljci;

b) datum dolaska date pošiljke u GVIP;

c) veličina pošiljke;

d) vrstu, kategoriju upotrebe životinja i starost, gdje je primjenljivo;

e) referentni broj ZVUD-a certifikata;

f) zemlja porijekla;

g) odluka u vezi s pošiljkom;

h) uzorkovanje, ukoliko je izvršeno.

(9) U slučajevima registriranih kopitara i njihovog privremenog prihvata ne zadržava se identifikacijski dokument. Ukoliko se kopitari, namijenjeni za tržište ili centre za rasplod, odrede za klanje, ZVUD kao i autentična kopija originala veterinarsko-zdravstvenog certifikata mora pratiti pošiljku do klaonice.

GVI zadržava certifikate ili druge veterinarske dokumente koji se prilažu uz pošiljku, kao i primjerak ZVUD-a i navedene podatke najmanje tri godine.

(10) Po izvršenju kontrola u GVIP-u i odobrenju ulaska životinja u BiH, trgovina životinjama se vrši u skladu s propisima koji su na snazi u BiH u vezi s veterinarskom kontrolom.

(11) Podaci koje šalje veterinarska služba iz mjesta odredišta putem sistema za razmjenu informacija IS moraju navesti da su:

a) uzeti uzorci, ali su rezultati bili nepoznati u momentu kada je sredstvo transporta napustilo GVIP.

(12) GVI osigurava da:

a) su izvršene veterinarske kontrole u skladu sa zakonodavstvom BiH;

b) ukoliko se životinje pregledaju na GVIP-u koji ih uvozi, na tom mjestu se i podvrgavaju svim kontrolama koje su navedene u relevantnim članovima.

(13) U skladu s propisima koji su na snazi u BiH, životinje, za koje su propisi u vezi s trgovinom harmonizirani na državnom, ali koje dolaze iz zemlje u kojoj nisu uspostavljeni unificirani zdravstveni uvjeti, uvoze se pod sljedećim uvjetima:

a) moraju ostati u zemlji iz koje se otpremaju najmanje period naveden u propisima koji su na snazi u BiH u vezi s problemima zdravstvenih i veterinarskih inspekcija prilikom uvoza goveda, koza, ovaca i svinja, svježeg mesa ili mesnih proizvoda iz drugih zemalja;

- b) moraju proći kontrole navedene u relevantnim članovima;
 - c) ne smiju napustiti GVIP ili karantin, osim ako takve kontrole pokažu da životinja ili pošiljka imaju zadovoljavajuće rezultate;
 - d) prema specifičnim uvjetima u vezi s bolestima koje su nepoznate u BiH i/ili EU i primjenljivim na drugu zemlju, zadovoljava uvjete u vezi s životinjskim zdravljem, koji su primjenljivi u trgovini datim vrstama, kako je navedeno propisima koji su na snazi u BiH;
 - e) u odnosu na jednu ili više specifičnih bolesti, ispunjava uvjete na osnovu reciprociteta između uvjeta te zemlje i uvjeta BiH;
 - f) nakon kontrole na GVIP-u, životinje određene za klanje transportiraju se do klaonica, a one određene za rasplod ili proizvodnju ili vodene životinje prevoze se do konačnog odredišta.
- (14) Ukoliko kontrole navedene pod tačkama 6. i 7. pokažu da pošiljka životinja ne zadovoljava propisane uvjete, ta pošiljka ne može napustiti GVIP ili karantin.
- (15) Na mjestu odredišta, životinje za rasplod i proizvodnju ostaju pod službenim veterinarskim nadzorom. Nakon perioda opservacije u skladu s propisima koji su na snazi u BiH, daje se odobrenje za uvoz životinja na domaće tržište.
- (16) Životinje predviđene za klanje, u klaonici konačnog odredišta podliježu propisima koji su na snazi u BiH za datu vrstu.

Član 18. **(IS - informacijski sistem)**

- (1) Svaki GVIP opremljen je informacionim sistemom. Informacioni sistem (IS) je uspostavljen kao sredstvo elektronskog obavještanja o kretanju životinja.
- (2) Potrebno je slati IS poruke u mjesto konačnog odredišta pošiljke životinja u sljedećim okolnostima:
- a) uvoz bilo koje vrste životinja iz drugih zemalja;
 - b) ponovni uvoz - povrat živih životinja za sve kategorije;
 - c) izvoz životinja.
- (3) IS poruka koja sadrži dodatne informacije o pošiljci živih životinja, mora se poslati iz GVIP-a u mjesto odredišta živih životinja u sljedećim okolnostima:
- a) uvoz odobren u specifične svrhe navedene u propisima koji su na snazi u BiH;
 - b) ukoliko se na GVIP-u ustanovi da životinja ne zadovoljava date uvjete, ali Ured odluči da se može koristiti u svrhe drugačije od onih navedenih u certifikatu ZVUD (za eksperimentalnu ili studijsku upotrebu), o tome se obavještavaju veterinarske službe u mjestu odredišta.
 - c) Ukoliko je odobreno da pošiljka prođe tranzitnu proceduru kroz BiH na putu iz jedne treće zemlje u drugu, GVIP na ulazu je dužan o tome obavijestiti predviđeni GVIP izlaza IS porukom.

Član 19. **(Karantin)**

- (1) Smještaj životinja u karantin ili izolaciju može biti u:
- a) karantinskom centru smještenom u zemlji porijekla u slučaju bolesti, osim svinjaka i šapa, bjesnila i Newcastle bolesti, pod uvjetom da je odobren i da podliježe inspekciji stručnjaka;
 - b) u karantinu smještenom na teritoriji BiH koji ispunjava uvjete navedene u propisima koji su na snazi u BiH;
 - c) na posjedu odredišta.

Posebni sigurnosni aspekti se moraju poštivati tokom prevoza između karantina, farme porijekla i odredišta, GVIP-a i karantina spomenutih u prvom dijelu prethodnog stava.

(2) Ukoliko Ured i GVI odredi stavljanje u karantin, taj karantin mora se uspostaviti ovisno o dijagnosticiranom riziku:

- a) bilo u samom GVIP-u ili njegovoj neposrednoj blizini,
- b) na mjestu odredišta,
- c) ili u karantinu smještenom u blizini posjeda odredišta.

(3) Opći uvjeti, koje treba ispuniti za karantin, uvjeti u vezi s posebnim odobrenjima koja se primjenjuju za različite životinjske vrste, uređeni su specifičnim odlukama.

(4) Ured odobrava i nadalje ažurira listu navedenih karantina.

Karantini podliježu sistematskoj inspekciji koju vrše veterinarski inspektori angažirani od nadležnih tijela BiH.

(5) Sve troškove nastale na osnovu ovog poglavlja snosi pošiljalac, primalac ili njihov predstavnik, bez naknade štete od države.

Član 20. **(Pretovar)**

(1) Neophodno je da GVI primi ispravne informacije u slučaju pošiljke životinja koje su pretovarane prije nego su ušle u BiH na drugom GVIP-u.

Osoba odgovorna za pošiljku dužna je putem faksa obavijestiti GVIP odredišta o vremenu dolaska i o procijenjenom vremenu istovara životinja, te ukoliko je to potrebno, navesti tačnu lokaciju pošiljke.

Pošiljka živih životinja namijenjenih za uvoz u BiH koja pristiže na jedan GVIP, ali je namijenjena je za uvoz preko drugog GVIP-a smještenog na istoj teritoriji, podvrgava se fizičkoj i kontroli identiteta na GVIP-u odredišta, ukoliko se transport vrši morskim ili zračnim putem.

Navedene procedure provode se na GVIP-u ulaza:

a) ukoliko je pošiljka pretovarena sa jednog aviona na drugi ili jednog broda na drugi, unutar carinske zone istog aerodroma ili luke, bilo direktno ili nakon istovara u pristaništu ili pisti, i to u vremenu kraćem od minimalnog perioda opisanog pod stavom 1. osoba odgovorna za pošiljku o tome obavještava GVI-a;

b) izuzetno, u slučaju rizika po zdravlje ljudi ili životinja, može se provesti kontrola dokumentacije životinja na osnovu certifikata ili veterinarskog dokumenta o porijeklu ili bilo kojeg drugog originalnog dokumenta ili autentičnih kopija priloženih uz pošiljku;

c) ukoliko je pošiljka na drugi način istovarena, ona mora:

I. biti uskladištena na maksimalan i minimalan period i pod nadzorom u objektima GVIP-a luke ili aerodroma, do prosljeđivanja na drugi GVIP zračnim ili morskim putem;

II. za aerodrome minimalan period je 6 sati, a maksimalan 12 sati;

III. za morsku luku minimalan period je 12 sati, a maksimalan 1 dan;

IV. biti podvrgnuta kontroli dokumentacije i identiteta na osnovu odgovarajućih dokumenata;

V. izuzetno, biti podvrgnuta fizičkoj kontroli ukoliko postoji mogućnost ugrožavanja ljudskog ili životinjskog zdravlja;

VI. U slučajevima gdje je prekoračen maksimalan period definisan u stavovima II i III, pošiljka mora proći sve kontrole navedene u Pravilniku na GVIP-u ulaza.

Ukoliko je neophodno, ove odredbe mogu se primijeniti i na pretovar unutar željezničkog saobraćaja.

U svakom slučaju, sve odredbe u vezi s zaštitu dobrobiti životinja tokom prevoza moraju se poštivati, te provjeriti njihova primjena.

Naprimjer:

Luke - ukoliko je pošiljka pretovarena s jednog broda na drugi, bilo direktno ili nakon što je bila uskladištena na adekvatnim mjestima (adekvatnim za hranjenje, pojenje i odmor životinja)

unutar carinske zone na manje od 12 sati, ona se ne provjerava. GVI može provesti kontrole dokumentacije ukoliko postoji sumnja da pošiljka predstavlja rizik po zdravlje ljudi ili životinja. Ukoliko pošiljka ostane 12-24 sata u tim prostorijama, ista biva podvrgnuta kontroli dokumentacije.

Aerodromi - primjenjuju se ista pravila na životinje koje stižu na aerodrome, ali u ovom slučaju, minimalan i maksimalan period iznose 6 i 12 sati.

Ako se pošiljka pretovara u luci ili na aerodromu i ako je izvršena samo djelomična kontrola (tj. kontrola dokumentacije), izdaje se ZVUD za pošiljku u skladu s relevantnim propisima.

Slično tome, kontroliraju se ulazni ZVUD i prateći dokumenti, kako bi se provjerilo jesu li izvršene potpune kontrole životinja. Ukoliko pošiljka nije u potpunosti kontrolirana (osim ako GVIP zemlje porijekla nije izdao odobrenje, primjenjujući režim reduciranih kontrola), pošiljka se obrađuje u skladu s uobičajenom procedurom na GVIP-u, te se za nju izdaje novi ZVUD.

Sljedeća tabela obuhvata sve navedene uvjete:

GVIP	Kontrola dokumentacije	Kontrola identiteta	Fizička kontrola
Luka	>12 sati	>12 sati	>24 sati
Aerodrom	>6 sati	>12 sati	>12 sati

Odredbe spomenute u ovom Poglavlju, primjenjuju se samo na sljedeće kategorije:

- Registrirani kopitari,
- Psi i mačke,
- Kućni ljubimci,
- Krznaši,
- Životinje namijenjene za laboratoriju,
- Reptili,
- Vodene životinje.

Član 21.

(Tranzit iz treće zemlje u drugu zemlju)

(1) Obaveza je osobe odgovorne za takve pošiljke da prethodno dobije dozvolu od Ureda i pokaže je radi tranzita na GVIP-u ulaza.

Ulazak i izlazak u/iz BiH mora se odvijati preko GVIP-a.

(2) GVIP odobrava samo tranzit pošiljke iz jedne zemlje u drugu, ukoliko:

a) je Ured izdao dozvolu i ista je predočena na GVIP-u;

b) takve pošiljke dolaze iz zemlje čijim životinjama nije zabranjen ulazak na bh. teritoriju, a namijenjene su za izvoz u drugu zemlju. GVI može odobriti zahtjev za pretovar u vezi s pošiljkama koje su pretovarene s jednog aviona na drugi, s jednog broda na drugi, unutar carinske zone iste luke ili aerodoma, radi ponovnog otpravljanja bez daljnjih zaustavljanja u BiH;

c) osoba odgovorna za pošiljku prvo preuzima vlasništvo nad pošiljkom, ukoliko je odbijen ulazak životinjama, te djeluje prema uputstvima GVI-a, a u skladu s ovim Priručnikom;

d) je takav tranzit prethodno odobrio GVI ulaza, i kada je neophodno, Ured.

(2) Odobrenje navedeno u stavu 1 (d) izdaje se u skladu sa sljedećim uvjetima:

a) uz pošiljke koje su predmet tranzita u GVIP prilaže se veterinarska dokumentacija i druga prateća dokumentacija, zajedno sa, ako je neophodno, autentičnim prevodima tih dokumenata;

b) pošiljka životinja mora biti prezentirana na navedenom GVIP-u, kako bi se podvrgla kontroli dokumentacije i identiteta. Moguće je odobriti odstupanje od kontrole dokumentacije i identiteta za zračni i morski prevoz pošiljke ukoliko:

c) pošiljka nije istovarana. U ovom slučaju će kontrola dokumentacije biti ograničena na kontrolu sadržaja tereta,

d) pošiljka pretovarena s jednog aviona na drugi, s jednog broda na drugi, unutar carinske zone iste luke ili aerodroma, kao što je opisano u odgovarajućem poglavlju.

e) u pojedinačnim slučajevima i onda kada pošiljka može predstavljati opasnost po zdravlje ljudi ili životinja ili kada se sumnja na nepravilnosti, neophodno je izvršiti dodatne fizičke kontrole;

f) ukoliko su životinje pretovarene, onda su procedure kontrole iste kao one opisane u poglavlju Pretovar. Primjenjuju se ista vremenska ograničenja, ali kontrole ne bi trebalo da budu opširnije od kontrola dokumentacije ili identiteta, osim ako se ne uoče neke nepravilnosti ili se sumnja da bi pošiljka mogla predstavljati opasnost po zdravlje ljudi ili životinja.

g) u slučaju prelaska cestom, željeznicom ili vodenim putem preko teritorije BiH, ta pošiljka:

1. se šalje pod carinskim nadzorom, u skladu s carinskom procedurom do tačke izlaza iz BiH, zajedno s veterinarskom dokumentacijom ili ostalim pratećim dokumentima i ZVUD-om kojim se potvrđuje GVIP izlaza pošiljke iz BiH,

2. transportira, bez pretovara ili dijeljenja životinja nakon što napusti GVIP ulaza. Nije odobreno rukovanje pošiljkom tokom transporta, osim primjene propisa u vezi s dobrobiti životinja;

3. napustit će BiH preko GVIP-a za maksimalno 2 dana nakon što je napustila GVIP ulaza, osim u slučaju kada je izuzetak odobrila Ured ili GVI, uzimajući u obzir mnoge slučajeve geografske udaljenosti;

4. GVI koji odobrava transport obavještava GVIP izlaza putem IS-a;

5. GVI izlaza navodi u ZVUD-u da je pošiljka napustila BiH i šalje kopiju dokumenta GVIP-u ulaza, putem faksa ili drugih sredstava.

Ukoliko GVI ulaza nije obaviješten o izlazu životinja iz BiH unutar navedenog vremenskog roka od 2 dana, on/ona se obraća carinskoj službi, koja će nadalje vršiti istraživanja, kako bi ustanovila stvarno odredište životinja.

(3) GVI odobrava tranzit životinja iz jedne u drugu zemlju, ukoliko:

- kontrole navedene u ovom Priručniku veterinar ocijeni zadovoljavajućim, ako je primjenjivo, nakon što životinje napuste karantin, te se pokaže da su životinje ispunile uvjete ili pružaju garancije koje su priznate u skladu s odredbama ili koje su ekvivalentni tim uvjetima;
- se takav tranzit provodi u skladu s propisima koji su na snazi u BiH ili bilo kojom carinskom tranzitnom procedurom navedenom u propisima koji su na snazi u BiH;
- jedino odobreno rukovanje tokom tranzita jeste ono koje se provodi na samom ulazu ili izlazu iz jedne od teritorija kao i aktivnosti kojima je cilj dobrobit životinja.

(4) Sve troškove nastale na osnovu ovog poglavlja snosi osoba odgovorna za pošiljku ili njen predstavnik, bez naknade štete od države, u skladu s propisima koji su na snazi u BiH.

(5) Posebne odredbe u vezi s tranzitom životinja iz jedne u drugu zemlju samo prelaskom cestom preko BiH, primjenjivat će se kako slijedi.

(6) U odobrenju izdatom od GVIP-a izlaza mora biti unaprijed verificirana kategorija životinja, kako bi se osoblje upoznalo s kategorijom životinja koje se podvrgavaju kontroli.

(7) U skladu s ovom odredbom, GVI ili drugi službeni veterinar, kojeg je postavio Ured, odgovoran je za izvršenje svih neophodnih kontrola na GVIP-u izlaza pošiljke iz BiH. Kontrole treba da potvrde da primljena pošiljka odgovara onoj poslanoj s GVIP-a i da se podudara s podacima datim u priloženom ZVUD-u. Po završetku kontrola, popratni ZVUD mora biti označen riječima: "formalnosti procedure u vezi s izlazak iz BiH i kontrole izvršene na

životinjama u tranzitu", potvrđen u skladu s ovim poglavljem, ovjeren pečatom, službenim pečatom GVIP-a, datiran i potpisan od GVI-a ili drugog službenog veterinaru kojeg je imenovao Ured.

(8) Za životinje u tranzitu ili za pretovarane životinje, originalni veterinarski dokumenti priloženi uz životinje pri dolasku i nadalje će pratiti životinje dok se kopije čuvaju na GVIP-u.

Član 22. **(Dodatne veterinarske kontrole)**

(1) Ukoliko GVI ili druga veterinarska služba u BiH smatra da životinje koje su stigle ili treba da stignu na teritoriju države predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životinja, potrebno je provesti dodatne i detaljne kontrole. Spomenute kontrole podrazumijevaju bilo koju vrstu laboratorijskog ispitivanja potrebnog da bi se uočila moguća bolest.

(2) Dodatno, te iste pojačane kontrole moraju se zasnivati na:

- a) sumnji;
- b) raspoloživim podacima;
- c) informaciji primljenoj od državnog ili međunarodnog sistema upozoravanja koji ukazuje na moguće rizike.

(3) Ukoliko kontrole u skladu s Pravilnikom pokažu da je državno ili međunarodno veterinarsko zakonodavstvo ozbiljno ili više puta kršeno, GVI preduzima sljedeće mjere u vezi s datim životinjama ili porijeklom takvih životinja:

- a) Obavještava Ured o vrsti datih životinja;
- b) GVIP-i provode striktnije kontrole svih pošiljaka životinja istog porijekla.

Sljedećih 10 pošiljaka iste vrste ili porijekla životinja moraju se zaplijeniti, te se za njih u GVIP-u mora uplatiti depozit za troškove inspekcije i svih potrebnih kontrola.

(4) Gdje takve kontrole pokažu neusklađenost s propisima koji su na snazi u BiH životinje se tretiraju onako kako je opisano u poglavlju Odluka o pošiljci.

(5) Ured se obavještava o ishodu rigoroznijih kontrola, na osnovu kojeg će oni ustanoviti razloge i porijeklo otkrivenog prekršaja.

Član 23. **(Odluke o pošiljkama)**

(1) Po izvršenju kontrola navedenih u Pravilniku, GVI odlučuje o adekvatnosti pošiljke za uvoz i mogućim opcijama u vezi s pošiljkom životinja.

(2) Potrebno je što prije moguće donijeti takvu odluku, kako bi se izbjegla moguća odgađanja i žalbe od osobe odgovorne za pošiljku.

(3) Nijedna pošiljka životinja ne može se smjestiti u području GVIP-a bez znanja GVI-a, dok je odluka donesena ili je u procesu donošenja.

(4) Ured preduzima odgovarajuće administrativne ili kaznene mjere, kako bi kaznio kršenje veterinarskih propisa od pravne ili fizičke osobe, ukoliko je otkriveno kršenje propisa koji su na snazi u BiH i posebno ukoliko se ustanovi da certifikati ili dokumenti ne odgovaraju stvarnom stanju, da identifikacijske oznake nisu u skladu s odgovarajućim propisima, ili da životinje nisu podvrgnute inspekciji u GVIP-u ili nisu transportirane do prvobitnog odredišta.

Član 24. **(Odbijene pošiljke)**

(1) Postoji nekoliko razloga za odbijanje pošiljke, a to su sljedeći:

- kada životinje nemaju odgovarajuću dozvolu ili iz bilo kojeg drugog razloga njihov status ne odgovara zahtjevima u vezi s dozvolom za uvoz/tranzit;
- kada originalni certifikati nisu dostupni ili se u okviru odgovarajućeg perioda ne dostave;
- kada obrazac ili sadržaj certifikata ne zadovoljava postavljene uvjete (kontrola dokumentacije);
- kada se na osnovu osnovanog dokaza smatra da podneseni certifikat nije izdat od odgovarajućeg službenog veterinaru ili (kada je to relevantno) drugog nadležnog organa zemlje porijekla;
- kada kontrole identiteta pokažu nepravilnosti (npr., broja, markice, pečata, neusklađenost između identifikacijskog broja na certifikatu i onog na životinjama itd.);
- kada fizičke i laboratorijske kontrole ne pokažu zadovoljavajuće rezultate;
- kada sredstvo transporta nije zadovoljavajuće (kada nije adekvatno za transport životinja, kada ne zadovoljava uvjete u vezi s dobrobiti životinja itd.);
- kada je pošiljka već pregledana na jednom GVIP-u i tamo odbijena;
- kada je pošiljka predstavljena u GVIP-u kojem nije odobreno da obrađuje pojedine vrste životinja.

U svim ovim slučajevima, ne može se potvrditi da pošiljka zadovoljava propisane uvjete BiH za uvoz i ili tranzit i ne mogu ući na njenu teritoriju.

Pošiljke koje su ušle u BiH, a nisu zadovoljile veterinarsku kontrolu u skladu s uvjetima navedenim u Pravilniku zapljenuju se i GVI (ili Ured, ukoliko je potrebno) odlučuje hoće li se životinje tretirati ili otpremiti u skladu sa stavovima koji slijede.

(2) Kada kontrole propisane Pravilnikom pokažu da životinje ne zadovoljavaju uvjete navedene u državnim ili međunarodnim propisima ili kada takve kontrole pokažu nepravilnosti, GVI u konsultaciji za uvoznikom ili njegovim predstavnikom, odlučuje da li će:

- a) smjestiti, hraniti, pojit i ukoliko je potrebno tretirati životinje;
- b) smjestiti ih u karantin ili izolovati pošiljku;
- c) otpremiti pošiljku životinja, u roku od 12 sati, van BiH, tamo gdje uvjeti u vezi s životinjskim zdravljem ili dobrobiti dozvoljavaju takvo stanje.

U tom slučaju, GVI mora:

- d) informirati ostale GVIP-e i Ured putem IS ili drugim sredstvima obavještanja, da je pošiljka odbijena, navodeći pritom uočena kršenja veterinarskih propisa;
- e) proglasiti nevažećim sve veterinarske certifikate i druge veterinarske dokumente u vezi s pošiljkom koja je odbijena u GVIP-u, te ovjeriti svaku stranicu tih dokumenata pečatom na kojem crvenim slovima piše "ODBIJENO". Kopija nevažećeg certifikata mora se čuvati s relevantnim dosjeom u GVIP-u.

(3) Ako je ponovno otpremanje neizvodljivo posebno zbog razloga u vezi s dobrobiti životinja:

- a) moguće je po dogovoru s lokalnom veterinarskom službom i nakon ante-mortem inspekcije, odobriti klanje životinja za ljudsku potrošnju, pod uvjetima navedenim u propisima koji su na snazi u BiH;
- b) mora naložiti klanje životinja u druge svrhe ili naložiti obradu trupova, navodeći uvjete u vezi s kontrolom upotrebe dobijenih proizvoda;
- c) GVIP obavještava Ured o slučajevima i rješenju u vezi s odstupanjem u skladu s preduzetim stavom.

(4) Stav (2) se ne primjenjuje kada dozvolu izdaje Ured kako bi odobrio upotrebu životinja u druge svrhe jer se smatra da ne postoji rizik za ugrožavanje javnog ili životinjskog zdravlja;

(5) Do ponovnog otpremanja životinja spomenutih u ovoj tački ili potvrde razloga za odbijanje pošiljke, životinje se drže pod nadzorom, a troškove nadzora snosi osoba odgovorna za pošiljku.

(6) Daljnje i pojačane kontrole pošiljaka vrše se ukoliko prethodne kontrole pokažu da je došlo do ozbiljnog ili kontinuiranog kršenja veterinarske legislativne koja je na snazi u BiH.

(7) Ured čuva ovaj podatak za moguću buduću razmjenu podataka s međunarodnim partnerima.

(8) Uvoznik ili njegov predstavnik snosi troškove preduzetih mjera navedenih u prethodnim stavovima, procesa uništavanja pošiljke ili korištenja mesa u druge svrhe. Prihod od prodaje proizvoda ubire vlasnik životinja ili njegov predstavnik, nakon oduzimanja troškova od ukupnog zbira.

Ured, kada je moguće, prenosi informacije koje su im na raspolaganju radi pružanja obostrane pomoći i ostvarivanja saradnje između prethodno navedenog i drugih zemalja, kako bi se osigurala ispravna primjena veterinarskih i zootehničkih propisa.

(9) U slučaju klanja životinja (u bilo koju svrhu), prihod od prodaje dobijenih proizvoda ubire vlasnik životinja ili njegov predstavnik, nakon oduzimanja troškova od ukupnog zbira.

(10) U svakom slučaju, ZVUD se izdaje i plaćaju se sve relevantne naknade.

(11) Kada GVI odluči da odbije pošiljku, on/ona treba:

a) obavijestiti uvoznika o razlozima za odbijanje pošiljke;

b) službeno dostaviti obavještenje;

c) obavijestiti Ured o odbijanju pošiljke u formi rješenja;

d) čuvati kopiju obrasca u relevantnom dosjeu;

e) navesti detalje u vezi s odbijanjem u formi navedenoj u rješenju koje se čuva na početku dosjea odbijene pošiljke.

f) popuniti obrazac naveden u dijelu Proizvodi.

Član 25.

(Uništavanje odbijenih pošiljaka)

(1) Ukoliko se uoči ozbiljan rizik za ljudsko i životinjsko zdravlje, pošiljka se mora uništiti. Uništavanje pošiljke životinja smatra se jedinim izborom sljedećim slučajevima:

I. Slinavka i šap,

II. Bjesnilo,

III. Newcastle bolest,

IV. Ostale moguće bolesti po odluci Ureda.

(2) Kada uočavanje znakova moguće bolesti životinja koje bi trebalo uvesti u BiH oteža donošenje odluke o samoj pošiljci, GVI može zatražiti pomoć i instrukcije od Ureda.

(3) Dozvoljene metode uništavanja pošiljaka takvih životinja su:

a) Spaljivanje,

b) Obrada visokog rizika,

c) Obrada visokog rizika u postrojenju odobrenom za obradu specifičnih rizičnih materijala.

(4) Po uočavanju gore pomenutih bolesti, GVI odmah preduzima sve potrebne mjere, kako bi se izbjegla bilo koja aktivnost u GVIP-u.

(5) Sve sanitarne i administrativne mjere koje GVI preduzima moraju biti u skladu s propisima koji su na snazi u BiH i međunarodnim propisima u vezi s otkrivanjem zaraznih bolesti. Posebno se mora osigurati primjena svih odredaba navedenih u OIE Priručniku.

GVIP može biti ponovo otvoren za rad tek nakon 21 dan od posljednje potpune dezinfekcije objekata. Objekti moraju biti dezinficirani odgovarajućim sredstvima za dezinfekciju u skladu s općim propisima u vezi s životinjskim zdravljem.

(6) U članu 31. detaljno su opisane mjere koje je potrebno primijeniti u slučaju otkrivanja slinavke i šapa.

(7) Sva trupla životinja i relevantni i potencijalno opasni elementi pošiljke moraju se, bez odgađanja, poslati na spaljivanje ili u postrojenja za obradu visokog rizika plombiranim sredstvima prevoza koja sprečavaju curenje uzročnika zaraznih bolesti i ne propuštaju vlagu.

(8) Potrebno je poslati IS poruku u mjesto konačnog odredišta (mjesto za spaljivanje u uvjetima visokog rizika), a nadležni organi na mjestu odredišta moraju odmah potvrditi faksom da je zapečaćena pošiljka stigla u GVIP.

(9) GVI popunjava obrazac za slanje životinja na mjesto spaljivanja u uvjetima visokog rizika. Obrazac mora potpisati i odgovorna osoba iz veterinarske službe uz koji se prilaže i izjava o spaljivanju ili obradi svih dijelova životinja i pošiljke u skladu s procedurama u vezi s uvjetima visokog rizika.

Član 26.

(Ponovni uvoz pošiljaka odbijenih od treće zemlje)

Žive životinje se mogu ponovo uvesti iz drugih zemalja samo ako se za to dobije odobrenje. Budući uvoznici mogu aplicirati za takvo odobrenje, popunjavajući obrazac zahtjeva za ponovni uvoz.

Vraćene pošiljke se dovoze u odobreni GVIP i podliježu istim zahtjevima u vezi s obavijesti o pošiljci, kao i druge uvezene pošiljke.

Nakon prijema pisanog odobrenja od Ureda, GVI odobrava ponovni uvoz pošiljke živih životinja porijeklom iz BiH koju je odbila treća zemlja, ukoliko:

(1) se uz žive životinje priloži originalni certifikat/i zajedno s detaljnim pisanim objašnjenjem razloga za odbijanje i garancijom da su uvjeti transporta živih životinja ispitani, te da date životinje nisu bile u kontaktu s drugim životinjama;

(2) date žive životinje se podvrgnu kontroli dokumentacije, identiteta, te fizičke /kliničke kontrole, kako bi se utvrdilo da one ne pokazuju znakove moguće bolesti;

(3) moguće dodatne kontrole, uključujući laboratorijska ispitivanja koja se mogu, ukoliko je potrebno, vršiti na GVIP-u.

(4) je pošiljka vraćena direktno u mjesto porijekla (štalu) u BiH, gdje je i izdat certifikat, ili na mjesto određeno od GVI-a ili Ureda, pod sljedećim uvjetima:

a) mjesto odredišta mora imati odobrenje za primanje životinja;

b) životinje moraju napustiti GVIP pod nadzorom ovlaštenog službenika (npr., carinskog službenika ili službenika GVIP-a);

c) vozila moraju ispunjavati relevantne uvjete predviđene propisima koji su na snazi u BiH;

d) vozila moraju biti zapečaćena;

e) životinje moraju biti pod striktnim veterinarskim i carinskim nadzorom do mjesta konačnog odredišta;

f) potrebno je poslati IS poruku nadležnoj veterinarskoj službi u mjestu odredišta;

g) obrazac mora pratiti pošiljku do odredišta;

h) ovaj obrazac popunjava član uprave objekta na mjestu odredišta u roku od 12 sati od prijema životinja i faksira je GVIP-u ulaza. Ako obrazac nije prosljeđen nazad u roku od 12 sati, GVI mora kontaktirati Ured za daljnje instrukcije.

Ukoliko objekat ne postupi u skladu s uvjetima u vezi s obavještanjem, Ured može povući odobrenje i odrediti kazne koje odgovaraju prirodni nastalog rizika.

(5) Pošiljka mora biti prevezena sredstvom transporta koje je odredio i zapečatio GVI, tako da se plomba slomi svaki put kada se kontejner/sredstvo transporta otvori.

(6) GVI koji odobrava transport obavještava veterinarsku službu u mjestu odredišta putem IT mreže.

(7) Sve troškove nastale na osnovu ovog člana, uključujući troškove inspekcije i u tu svrhu izvršenih kontrola, snosi osoba odgovorna za pošiljku ili njen predstavnik, bez naknade štete od države.

Član 27. **(Pojačane kontrole)**

(1) Ukoliko bilo koja kontrola navedena u Pravilniku pokaže da pošiljka živih životinja predstavlja opasnost za životinjsko ili ljudsko zdravlje, GVI odmah preduzima sljedeće mjere:

- a) zapljenjuje i uništava datu pošiljku;
- b) odmah obavještava ostale GVIP-ove i Ured o pronalascima i porijeklu tih živih životinja.

(2) Ukoliko kontrole navedene u Pravilniku pruže osnovu za sumnju da su veterinarski propisi koji su na snazi u BiH ozbiljno ili više puta prekršeni, GVI preduzima sljedeće mjere u vezi s datim životinjama ili porijeklom takvih životinja:

- a) obavještava Ured o datoj pošiljci živih životinja;
- b) provodi rigoroznije kontrole svih pošiljaka živih životinja istog porijekla. Sljedećih 10 pošiljaka iste vrste ili porijekla životinja moraju biti podvrgnute detaljnijoj kontroli na GVIP-u, uključujući uzimanje uzoraka i laboratorijsko ispitivanje, a za troškove inspekcije uplaćuje se depozit.

Gdje takve dodatne kontrole pokazuju neusklađenost s propisima koji su na snazi u BiH, data pošiljka ili dio iste mora se ukloniti.

- c) Obavještava se Ured o ishodu rigoroznijih kontrola, koji na osnovu tih podataka provodi sve potrebne kontrole, kako bi identificirao razloge i porijeklo otkrivenog prekršaja.

Član 28. **(Takse)**

(1) GVIP naplaćuje zdravstvene takse i naknade za uvoz životinja navedenih u ovom Priručniku, kako bi se pokrili troškovi zdravstvenih inspekcija i kontrola.

U skladu s odredbama Pravilnika:

- a) GVI osigurava da se nijedna pošiljka iz treće zemlje ne uveze u BiH bez podvrgavanja obaveznim veterinarskim kontrolama;
- b) svaka pošiljka se podvrgava veterinarskim kontrolama, koje se vrše pod odgovornošću GVIP-a;
- c) nakon obavljenih veterinarskih kontrola, GVI izdaje ZVUD s rezultatima kontrola za pošiljku živih životinja;
- d) carinska služba ne dopušta uvoz pošiljaka živih životinja, osim ako se - prema carinskim regulativama - ne podnese dokaz da su izvršene relevantne veterinarske kontrole i da su rezultati zadovoljavajući, te da je za pošiljku izdat ZVUD i da su takse plaćene u skladu s odredbama propisa koji su na snazi u BiH;
- e) takse se plaćaju po svakom izdavanju ZVUD-a neovisno o tipu i broju izvršenih kontrola;
- f) takse koje se naplaćuju za inspekcije izvršene na GVIP-u navedene su u propisima koji su na snazi u BiH;
- g) predstavnik uvoznika ili uvoznik koji vrši svoje aktivnosti rutinski, može plaćati takse jedanput mjesečno po depozitu, ako drukčije nije propisano;
- h) depozit se polaže u skladu s propisima koji su na snazi u BiH i koji uređuju oblast naplate taksi.

Član 29. **(Evidencija i podaci)**

(1) GVI je dužan navesti informacije:

- a) za svaku uzorkovanu životinju zavode se sljedeći podaci:

1) referentni broj veterinarskog certifikata i serijski broj pošiljke zaveden u GVIP-u,

- 2) identifikacijski broj životinje,
- 3) traženi laboratorijski testovi,
- 4) rezultati testa i preduzete naknadne aktivnosti (follow up),
- 5) kompletna adresa konačnog odredišta pošiljke.

Član 30. **(Dobrobit životinja)**

(1) Međunarodni propisi nalažu da se životinje ne smiju transportirati na način kojim se može uzrokovati njihova povreda ili nepotrebno iscrpljivanje.

(2) Kada životinje stignu na GVIP, GVI provjerava da li se životinje prevoze u skladu s propisima koji su na snazi u BiH, a posebno:

- da su prevoznici podnijeli kopiju validnog odobrenja za sredstva transporta;
- da su vozači vozila kojima se prevoze domaći kopitari, domaća goveda, ovce, koze, svinje, perad i pratioci, podnijeli validan certifikat kompetentnosti;
- da su životinje u stanju nastaviti put;
- da su sredstva transporta u kojima životinje nastavljaju put u skladu s propisima koji su na snazi u BiH;
- da li su domaći kopitari i domaća goveda, ovce, koze i svinje transportirani ili će biti transportirani u dugim etapama.

(3) U slučaju dugih putovanja predviđenih za domaće kopitare i domaća goveda, ovce, koze i svinje, GVI će provesti i evidentirati izvršene kontrole.

(4) Evidencije takvih kontrola arhivira nadležni organ na period od najmanje tri godine od datuma kada su kontrole izvršene.

(5) GVI će preduzeti sve potrebne mjere da bi spriječio ili sveo na minimum svako kašnjenje u toku transporta ili iscrpljivanje životinja. GVI će osigurati da se stvore posebni uvjeti na GVIP-u da bi se prioritet dao transportu životinja.

(6) GVI će provjeriti dokumentaciju sredstava transporta kako bi ustanovio:

- njihovo porijeklo i vlasništvo,
- njihovo mjesto polaska,
- datum i vrijeme polaska,
- njihovo naznačeno mjesto odredišta,
- očekivano trajanje naznačenog puta.

(7) U slučaju kršenja propisa, GVI će preduzeti mjere navedene u propisima koji su na snazi u BiH.

(8) Ukoliko GVI smatra da životinje nisu u stanju da nastave put, one će biti istovarene, napojene, nahranjene, te će se za njih odrediti i odmor.

(9) Svi kopitari/ papkari moraju su istovariti u prisustvu službenog veterinara koji vrši inspekciju i procjena sposobnosti životinje da nastave putovanje - svi papkari i kopitari.

Prilikom procjene u obzir se uzima dužina pređenog puta kao i dužina ostatka puta, te hranjenje, pojenje i pauze za odmor.

(10) Dodatno, sredstva transporta moraju biti u skladu s propisima koji su na snazi u BiH.

Ti uvjeti podrazumijevaju najmanje:

- a) adekvatan prostor;
- b) adekvatnu zaštitu od nevremena i označene razlike u klimatskim uvjetima;
- c) adekvatnu ventilaciju;
- d) sredstvo transporta mora biti izrađeno tako da se izbjegnu povrede ili nepotrebna patnja i obezbijedi sigurnost, te da se omogući inspekcija i briga o životinjama u toku transporta;
- e) podjela životinja po veličini/starosti/spolu;
- f) odgovarajuća oprema za utovar/istovar, podovi na kojima se ne kliže.

(11) Ukoliko izvršene kontrole uvjeta u vezi s dobrobiti životinja pokažu da je došlo do kršenja propisa koji su na snazi u BiH i međunarodnih odredaba, GVI odmah djeluje kako bi osigurao odgovarajuće uvjete za životinje.

(12) To može podrazumijevati obavezan kraj putovanja, istovar i smještaj životinja u štale, te njihovo hranjenje i pojenje.

(13) U skladu s tim, za osobu odgovornu za kršenje zakona primjenjuju se kazne i administrativne odredbe predviđene propisima koji su na snazi u BiH za takav prekršaj.

Član 31.

(Potvrđena bolest slinavke i šapa ili ostalih visoko zaraznih bolesti na GVIP-u)

(1) Nakon potvrđivanja slinavke i šapa ili drugih visoko zaraznih bolesti na GVIP-u, primjenjuju se odredbe navedene u relevantnom zakonodavstvu u BiH, a posebno sljedeće:

- Sve životinje sumnjivih vrsta moraju se bez odgađanja ubiti;
- Trupla potencijalno inficiranih ili zaraženih životinja moraju se staviti pod službeni nadzor (u postrojenju za obradu životinjskih trupala visokog rizika u slučaju nepreživara, ili u postrojenju odobrenom za obradu specifičnih rizičnih materijala u slučaju preživara);
- Životinjski ostaci, uključujući i iznutrice potencijalno inficiranih ili zaraženih životinja, moraju se uništiti pod službenim nadzorom;
- Početno i završno čišćenje i dezinficiranje prostorija, transportnih vozila i opreme
- mora se vršiti pod nadzorom GVI-a i u skladu s državnim i međunarodnim propisima;
- Provodi se epidemiološka analiza;
- Posjedi se tretiraju kao sumnjivi i kontakt s njima mora biti ograničen;
- Životinje se mogu ponovno uvesti kroz GVIP najmanje 21 dan nakon posljednjeg čišćenja i dezinfekcije.

(2) U objektima se ne mora proglasiti epidemija (ukoliko postoji zaštitni pojas od 3 i 10 km i zone nadzora), osim ako epidemiološka situacija na pokaže suprotno (npr., ukoliko se sumnja da su određene vrste na susjednim posjedima ili sredstva transporta inficirani).

Ukoliko se ustanovi slinavka i šap ili druga zarazna bolest u objektima GVIP-a, GVI odmah preduzima mjere kako bi se izbjeglo moguće širenje te bolesti.

(3) Osim mjera navedenih u propisima koji su na snazi u BiH koja uređuje oblast sigurnosti životinjskog zdravlja, primjenjuju se i odredbe koje propisuju međunarodne organizacije koje se bave zdravljem životinja.

Potrebno je odmah poslati poruku putem Međunarodnog sistema za uzbunu i informirati o napretku bolesti.

Član 32.

(Žalbe)

(1) Primjenjuje se pravo na žalbu na odluku u okviru zakona na snazi u BiH.

(2) Odluke GVI-a ili Ureda i razlozi za takve odluke predstavljaju se uvozniku na kojeg se data odluka odnosi ili njegovom predstavniku.

(3) Ako uvoznik na kojeg se odluka odnosi ili njegov predstavnik zahtijevaju, prosljeđuje im se spomenuta odluka u pisanoj formi zajedno s detaljima procedure prava na žalbu ostvarljive u okviru zakona na snazi u BiH i vremenskog roka za podnošenje žalbe.

Član 33.
(Dinamika primjene)

Dinamiku primjenu člana 3., kao i rokove za ispunjavanje uvjeta iz ovog člana, odredit će direktor Ureda. U prijelaznom periodu do primjene ovih članova primjenjivat će se važeća dokumentacija za rad GVI-a.

Član 34.
(Prilozi)

Prilozi I i II sastavni su dio ovog Priručnika i bit će objavljeni zajedno s Priručnikom.

Član 35.
(Primjena)

Ovaj Priručnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 07-2-02-2257-2/09
12. novembra 2009. godine
Sarajevo
Direktor
Doc. dr. **Drago N. Nedić**, s. r.